47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 707 — 8 ՇԲ Կ. ՊՈԼԻՍ ՕԳՈՍՏՈՍ 22/4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1903 ՈՒՐԲԱԹ 12 ՋԷՄԱԶԻԼԷՍԱՆԻ 1321 — 22 ԱՂԱՐԾԱԾՈՒ 1319

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՑԼԻՊ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պաղը Ակի Մատաէ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն արուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱԴԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ازمنیجه یوی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی : اوهانس فریه
اداره خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԳԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	13 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մանաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Իտալիա թագաւոր սկսաւ չարքը արքայական և կայսերական այցելութիւններու, զորս Եւրոպայի Մեծ Տէրութեանց Վեհապետները պիտի տան Վիեննա։ Աւստրիոյ մայրաքաղաքը այս միջոցիս տօնի մէջ է արժանավայել կերպով պատուելու համար Անգլիոյ Վեհապետը։ Անգլիա քաղաքական ուժ է մնձաւորութիւն չունի Աւստրիոյ հետ, ո՛չ անոր զինակիցն է և ոչ ալ խորհրդակիցը։ Մոլեռէն անդին Աւստրիա ուժ է գաղթային ստացած մըն ալ չունի որուն համար աշխարհի ամէնէն մեծ գաղթային Պետութիւնը չփ�մի կամ գժտութեան ամենափոքր պատճառ մը ունենայ անոր հետ։ Իտալիա թագաւորին և Ֆրանց Եղէֆ կայսեր յարաբերութիւնները զուտ բարեկամական են։ Եւրոպայի մէջ է՛ն յարգուած վեհապետական դէմքն էր Ֆրանց Եղէֆ Վիքտորիա թագուհիէն վերջ, և հիմա առաջինը եղած է թագուհիին մահէն ետքը։ Դանիոյ Քրիստիան թագաւորը Եւրոպայի բոլոր վեհապետներուն հետ խնամական կապերով կապված է։ Զարը իր թոռն է, Անգլիոյ թագաւորը իր փեսան է, Օռնաստանի թագաւորը իր զաւակն է, և այս երեք զօրաւոր և մերձաւոր կապակցութեանց հետևանքը, Դանիոյ կայսառ և աշխոյժ ծերունի արքան գրէթ բոլոր վեհապետական դերդաստաններուն մէջ նախապատիւ մը դիրքը կը վայելէ. բայց մինչ իր վայելած պատկառանքը զուտ ընտանեկան է, քանի որ Դանիա Եւրոպական աշխարհաւարութեան մէջ կարեւոր դեր մը չի կատարեր, Աւստրիոյ Վեհապետը միջազգային քաղաքականութեան դարձուածքներուն մէնէն աւելի իրազեկ և միջամուխ է, և այս կրկին տիրապետներով կարկառուն դէմք մըն է Եւրոպայի դիւանագիտութեան ա՛ր ի քան բազմակնիռ համաշխարհատերերին մէջ։

Հարիւր տարուան Եւրոպեան քաղաքականութեան մէջ Վիեննա միջազգային կարգադրութիւններու նշանաւոր կեդրոն մը եղած է։ Նաբոլէոնի դէմ Կեդր. Եւրոպայի ընդդիմութեան բոլոր ծրագիրները Վիեննայի մէջ կը հաստատուին, և այնուհետեւ ամէն մեծ խնդիր, քարտէսի ամէն փոփոխութեան պարագայ իր վերջնական լուծումը ստացած է այդ ոստանին մէջ կատարուած խորհրդակցութիւններուն հետեւանքով։ Միջազգային քաղաքականութեան ամէնէն կարեւոր լուրերը իրենց ժամադրավայր ընտրած են Վիեննան։ Բեռլինոյ պաշտօնական զեկոյցները առ հասարակ Վիեննայի մէջ հրապարակ կ'ելնեն առաջին անգամ, և մինչեւ իսկ Անգլիոյ Նախարարաց Խորհուրդին կարեւոր մէկ անօրինութիւնը Վիեննայի մէջ կը տպուի առաջին անգամ, քանի որ Լոնտոնի մամուլին չեն հաղորդուիր նախարարական խորհրդակցութեանց արդիւնքները։ Վիեննայի Թղթակիցներէն է որ կը սպասուի կարեւոր զեկուցումը Ռուսիոյ, Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի միջազգային աշխարհավարութեան հայեացքներուն վրայ։ Այս պատճառաւ այսօր Վիեննա հետաքրքրութեան կեդրոնը դարձած է, քանի որ թագաւորներ և կայսրներ հոն կ'երթան այցելութեան։

Վիլհէլմ կայսեր այցելութեան պարագան անակնկալ մը եղաւ։ Երկար ատենէ ի վեր կը խօսուէր Անգլիոյ թագաւորին և Զարին Վիեննա երթալուն վրայ։ Բայց Գերման կայսեր համար քան մը չէր ըսուած նախապէս։ Ն. Կ. Վեհափառութիւն սակայն վերջին պահուն հարկ համարեցաւ ի՛նք ալ Վիեննա երթալ։ Ուրիշ վեհապետներու հետ Ֆրանց Եղէֆ կայսեր տեսակցութեան և խորհրդակցութեան արդիւնքը ի՞նչ որ ալ ըլլայ, Աւստրիոյ կայսրը անուշտ կը փափաքի իր գերման զինակցին քաղաքական կարծիքներն ալ հասկնալ, որովհետեւ Երրեակ Զինակցութիւնը դադրած չէ Եւրոպայի Միջազգային Քաղաքականութեան հզօր ազդակներէն մին ըլլալէ։ Գերմանիա զանազան առեւտրական և քաղաքական շահեր ունի իր երկրին անմիջական սահմաններէն դուրս, և աւելի ուղղակի կերպով կը շահագրգռուի ո և է կարգադրութենէ որ կրնայ ազդել Եւրոպայի միջազգային քաղաքականութեան վրայ։ Պօէրական պատերազմին ատեն, Անգլիայէն ետքը ամէնէն աւելի շահագրգռուողն էր Գերմանիա, որովհետեւ խնդիրը վերջապէս իր վաճառականութեան շուրջ կը դառնար, և կը բնար մտածել թէ Պօէրներուն յաղթութեան պարագային իր վաճառականութիւնը հարաւ-ափրիկեան Հանրապետութեանց հետ առաջնակարգ կարեւորութիւն մը պիտի ստանայ, միւս կողմէն քանի որ Հարաւային Ափրիկէի բորբոքուած ծովեզերքներուն ապագայ գնումի մը ամէնէն հաւանական և շատ վճռող յաճախորդներէն մին էր Գերմանիա։ Այս տեսակէտով, և նկատի առնելով նաեւ Գերման ձեռներէցութեան ոգին, և աշխարհի հրապարակներուն վրայ Գերման Տուներուն բանեցուցած մեծ ազդեցութիւնը, որ մեծ մասամբ արդիւնք է Գերման կայսեր աշխոյժ և կորովի աշխարհավարութեան, Գերմանիա երբեք անտարբեր չի կրնար մնալ աշխարհի ամէնէն հեռաւոր մէկ անկիւնը, զոր օրինակ, Մ. Արեւելքի կողմերը եղած ո՛և է կարգադրութեան։

Գերման կայսեր այս տեսակ քաղաքականութիւնն էր որ աշխարհի ամէնէն կարեւոր չահաստանները վաստակցուց Գերման ժողովուրդին. ա՛յդ քաղաքականութիւնն էր որ Անգլիոյ ժողովուրդին ձեռքէն խլեց անոր վաճառականութեան մէկ կարեւոր մասը։ Եւրոպայի քաղաքական խորհուրդներուն մէջ իր քանեցուցած մեծ ազդեցութիւնը առեւտրական հակայ առաւելութիւններ ձեռք բերաւ Գերման ժողովուրդին համար. ուստի շահեկան պարագայ մըն է Վիլհէլմ կայսեր այցելութիւնը Վիեննա, քաղաքական խորհրդակցութիւններուն մասնակից գլխնուելու համար, որպէս զի Մայրագոյն Արեւելեան հեռաւոր կողմերու համար անօրինուելիք քաղաքական կարգադրութիւններուն մէջ չվնասուին Գերմանիոյ անտեսական շահերը։ Տարակոյս չկայ թէ Զարը Ֆրանց Եղէֆ կայսեր հետ պիտի խօսի նաև Ճաբոնի և Ռուսիոյ ներկայ հակառակութեան հետեւանքը վերջ ի վերջոյ Ռուսիոյ բռնելիք ընթացքին վրայ։ Պիտի աշխատի որ Գերմանիա, Աւստրիա բացորոշապէս ընդունին Մանչուրիոյ ռուսական տիրապետութիւնը և իրենց հիպատոսներուն վաւերացումը Զարին կառավարութեան ձեռամբ սասցուի։ Ամերիկա արդէն ձայնը վար քաշեց, յոմեհետ Զարը յայտնապէս ծանոյց թէ Մանչուրիոյ ռուսացումը ընաւ արգելք մը պիտի չյարուցանէ արտաքին վաճառականութեան առջեւ։ Ամերիկեան վաճառականութիւնը ինչ կը հասկնայ, ինչ կը չտեսնի երբ Մանչուրիա մնայ իր նախնական կացութեան մէջ։ Ընդհակառակը Ռուսիա ճարտարարուեստական և առեւտրական նոր ձեռնարկութիւններու մղում պիտի տայ հոն, և բնական բերմամբ ամերիկեան վաճառականութիւնը մեծ հայթայթիչ մը պիտի ըլլայ և պիտի չտեսնի։ Ամերիկա բան մը չի հասկնար չոր ցամաքներու գրաւումէն, անոր պահանջումը, բաց դրան քաղաքականութիւնն է, նաւահանգիստներուն ազատ վաճառականութիւնն է։ Վերջին տարիներուն նոյն իսկ Ռուսիոյ մէջ տեսնուած ճարտարարուեստական յառաջդիմութիւնը մեծամեծ գումարներ չտեսնուաւ Անգլիոյ և Ամերիկայի վաճառականութեան։ Ճարտար ելմտական նախարարը Մ. Վիթթէ քաշալերեց անգլիական և ամերիկեան ձեռնարկութիւնները Ռուսիոյ մէջ, որ այսօր սակայն ներքնապէս ըստ բաւականին զարգացած ըլլալով, բնականաբար ռուս կառավարութիւնը կ'աշխատի ներքին վաճառականներուն և ներքին սէնտիքաներուն յանձնել պետական ապապրանքները, թէկ մինչեւ ցարդ օտարներ առաջին քանակութեամբ բուպ քաշեցին Ռուսիայէն։

Ճարտարարուեստը, վաճառականութիւնը, Սիպերիոյ և Մանչուրիոյ նորաբաց չահաստանները և նաւահանգիստները ցաղկալ վիճակի մը բերելու միա՛կ նպատակն է որ Ռուսիա պէտք ունի, տիրողաբար պէտք ունի խաղաղութեան, պէտք ունի անտեսական զարգացման, որոնք սովորաբար խաղաղութեան հովանիին տակ կը պտղաբերին։ Ռուսիա պէտք ունի՝ առեւտրական տեսակէտով՝ ինքնամփոփումի, ինքնաղարգացման։ Մուժիկներուն քաղաքային և ընկերային պայմանները բարեփոխելու, և հետզհետէ քաղաքակրթութեան բարիքները անոնց մէջ ալ տարածելու դիտաւորութեամբ օժտուած է արդի Զարը։ որ ճշմարտապէս խաղաղասէր է իր հոր նման։ Տաբորինակ կերպով տիրողական հարկը միայն կրնայ բռնադատել Ռուսիան պատերազմի դիմելու, զոր օրինակ, Մ. Արեւելքի կողմը՝ Ճաբոնի դէմ։ Հոն ամէն կերպով զօրացած ըլլալով հանդերձ, իր պատերազմական նախաբարը մայրաքաղաքէն անագին փարասիներով հեռաւոր վայրեր ղրկելով և Բորթ Արթուրի մէջ զինուորական ապահովութիւն կարգադրելով հանդերձ, Նիքոլա Զար չէ քաշած սակայն դիւանագիտութեան հնարքները, և կ'ուզէ ընկալել իրողութեան առջեւ խնարհեցնել Ճաբոնը խաղաղիկ միջոցներով։

Իր քաղաքականութեան բոլոր լայնութեան և երկայնութեան վրայ այս ոգիով կը շարժի Ռուսիա։ Սպարիոյ հետ իր համաձայնութեան փարած է սրտագին, և պիտի ընդդիմանայ խաղաղութեան հակառակող տարրերուն։ Աւստրիոյ հայեացքները Գերման կայսեր հայեացքներուն չեն կրնար հակառակիլ Երրեակ Զինակցութեան շնորհիւ։ Հետեւաբար Զարին և Վիլհէլմ կայսեր հայեացքները վերջապէս կրնան շատ որոշ համաձայնութեան մը գալ, քանի որ թէ՛ Գերման կայսրը և թէ Զարը բազմապատիկ օրինակներով ի նպաստ խաղաղութեան բարոյական մեծամեծ երաշխաւորութիւններ տուած են։ Պերլինի թերթերը ամէն օր կ'այպանեն չարագործ տարրերուն արարքները, և անոնց խստիւ պատժուիլը կը պահանջեն, ի վեր հանելով անոնց քստմնելի եղեռնագործութիւնը, և Օսմ. դօրաց հիանալի պաղարիւնութիւնը գովաբանելով։ Գերման քաղաքականութեան կատարելագործ համամիտ ցոյց կուտան Զարը։ Արդէն Անգլիա առաջին օրէն ի վեր իր արամադրելի միջոցներով այժ կուտայ Աւստրեռուս Համաձայնութեան, որ կը կայանայ խռովարար տարրերը ջնջելուն և խաղաղութեան հակառակող բոլոր կամքերը, բոլոր արարքները ճնշելուն մէջ։

Լորտ Սալիսբրիի միջազգային քաղաքականութեան կէտ առ կէտ հետեւող մըն է արդի վարչապետ Մր. Պալֆուր, որ իր մեծանուն մօրեղբօր առանդութիւններուն համեմատ կը շարժի։ Անգլիական ազգն ալ համամիտ է այդ քաղաքականութեան, ինչպէս Անգլիական մեծ թերթերուն խմբագրականներէն կը հասկցուի որոշապէս։ Եւրոպայի արդի վիճակը նոյնութեամբ պահպանելու քաղաքականութեան ամէնէն ջերմ պաշտպանն է միշտ Անգլիա, որ խնամով կը հակէ անոր գործադրութեան վրայ։ Նմանապէս Գերմանիա։ Աւստրեռուս Համաձայնութեան միակ նպատակն ալ ասիկա ըլլալով, կը հետեւի թէ այս պահուս, ինչպէս ամէն ժամանակ, խաղաղութեան հիմերը չատ հաստատուն են, և Մեծ Տէրութիւնք պիտի չթողուն որ անհանդարտ տարրեր համարձակին վնասհասցնել իրենց ա՛ր ի քան ջերմեռանդութեամբ գործած խաղաղութեան, որ առաջին պայմանն է իրենց քաղաքականութեան, և արուեստներու, գիտութիւններու, նա՛ մանաւանդ առեւտրական շահերու անարգել յառաջդիմութեան։

ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԻԱՍԵԱՆ

ՏԱՐԱԲԱԽՏ ՀԱՅԱՍՏԵԱՆ ԵՐԷՑԿԻՆԻՆ ԿՏԱԿԸ

(ԱՂԵՒԱՌԸ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ)

Բանիցս փորձեցի գրիչս ձեռք առնուլ՝ այրած և անմիջապէս սրտով՝ ինձ պատահած աղետալի, զարհուրելի մահուան դէպքին չափ սուր կսկիծ, անբուժելի վիշտ պատճառող անգութ բժշկի մը արարքները հրապարակելու, բայց չը յաջողեցայ. սրտիս բզքտիլը, գանկիս մէջէն տաք ու պաղ ջուրի մը անցքը և, մինթարութեանս միակ բալասանն՝ արտասուքը արգելք եղան. այսօր սակայն, բաւական ոյժ գտնելով վրաս, կուգամ գրի առնուլ, խնդրելով ձեզմէ, որ հաճիք հիւրընկալել զայն ձեր պատուական օրաթերթին մէջ՝ ի մխիթարութիւն իմ դժբաղդ Երէցկինոջս հոգւոյն որ՝ ա՛նչափ թախանձեց, կտակեց իր վերջի օրհասական րոպէին։

«Աստուածդ սիրես, Տէ՛ր աբէ, զրէ՛ սա՛ անգութ բժշկին ըրածները»։

Աղետալի վիշտս պատահեցաւ անակընկալ իմն. և, ինը տարուան ընտանեկան սիրոյ, երջանիկ բոյնս կէս ժամուան մէջ քակեց, քանդեց ա՛լ չը վերականգնուելու պայմանաւ. դրացիները հասած էին. շատերը կ'արտասուէին սրտայոյզ. անբաղդ երէցկինս բոլորովին մոռցած իր այրած ըլլալը, իր սիրական աղջկան դեղ ու գարման կը հացնէր, քիչ ապա՝ վերնայարկը կը բարձրանար յուզեալ և լալագին։

Արմենուհիս քովիկը գնացի. ա՜ա՛խ, սայրասուր դաշոյնի մը սրտիս մէջ մըխուիլը զգացի՝ երբ սիրուն աղջկանս դիտապատ գեսլին իմայլը տեսայ. այնուհետեւ չը գիտեմ թէ ի՞նչ եղաւ. մինչ այս մինչ այն այդ բժիշկը, Տօքթ. Ասլանեանը կ'ուշանար գալու. վերը կ'ելլամ, միակ մխիթարիչս, մանկամարդ Երիցուհիս քովիկը, և բնաւին անգիտակ իր վիճակէն՝ քարտասուագին կ'ըսեմ. «Ի՞նչպէս չը կրցինք ազատել Արմենուհիս» և ինքզինքս զսպելով. «դո՛ւն ի՞նչպէս ես» կը հարցնեմ. — «Լաւ չեմ, այրած եմ, Արմենուհիս ինչպէս է, բժիշկը չեկաւ»։ Վար կ'իջնեմ, տարբեր չեն զրոյցներ հոգեհատորիս քովիկը երթալու, մէյ մըն ալ բժիշկը կ'երեւի, անտարբեր և պաղ երեւոյթով մը, ներս կը մտնէ և ուղղակի տղկանս քովը կ'երթայ և, վայրկենաբար դուրս կ'ելնէ և կ'ուղղուի դէպի վեր, երեցկնոջս քովը, ո՛չ կրի և ձէթի բաղադրութիւնով մը կ'օծէ այրած տեղերը ու կը հեռանայ. «առաւօտուն կուգամ, այսպէս չարունակեցէք» ըսելով։

Ո՞վ պիտի ընէր. դրացիները հետզհետէ կը հեռանային. ահաւոր գիշերը չ'էր լուսնար. զոհիս՝ դժբաղդ Սիրուհիս վայնասունը կը բարձրանար տակաւ առ տակաւ, ներկաներէն Բիւսքիւլեան և Դաղարեան, այդ երկու աղնիւ անձինք՝-որոնք մինչև լոյս չը հեռացան տունէս, ինչպէս նաև Սէֆմեան, Սէր Գոմիսէր Օսման էֆ.ն և այլք մասնաւոր կարգադրութեամբ մը Պրն. Նիկողոս Խոսխոռունին կեցցին հիւանդներուս քովիկը, որ՝ մինչև լոյս դեղերը չարունակեց, որչափ որ կրնար։ Շնորհակալութիւն։

Բիչ ապա Արմենուհիս յարութիւն կ'առնէր. գիտակցութիւնը կատարելապէս իրեն կը վերադառնար. չուրջը եղողները սկսաւ որոշակի ճանչնալ և անոնց պատմել քիչ առաջուան զարհուրելի պատահարը. յետոյ իր վարժուհին նշմարելով՝ սկսաւ յստակ ոճով մը արտասանել՝ հետագայ օրուան հանդիսին մէջ արտասանելիք ստանաւորը՝ «Աստուած ո՞ւրէ», ներկայ պատուական անձինք նշմարելով աղջկանս վիճակին բարեփոխուիլն և երէցկինոջս աղէկանալ ճիչերն լսելով՝ լուր զրկեցին Ասլանեանի, որպէսզի չուտափոյթ հասնի։ Մէկդմէկու ետեւէ սուրացին կառքերը, անոնք վերադարձան, բայց... անոնց որոնք Ասլանեանը երբեք. իսկ՛ը Բիւսքիւլեան և Դաղարեան իրենց այցապարտերը զրկեցին. ապարդիւն մնաց նոյն իսկ կառավարական պաշտօնեայ Վահրամ էֆ. Շաբեանի դիմումն անոնց. չ'եկա՛ւ. անդրդուելի մնաց իր յամառ և անխիղճ որոշման վրայ։ Ճարահատ, վիրաբոյժ Ցոյն բժիշկ մը կանչուեցաւ որ իսկոյն հասնելով, հիւանդներուն վիճակը քննեց. մխիթարեց և ուզեց ստանձնել զոհերուս դարմանումն երբ բոլորովին իրեն խնամքին յանձնուէին անոնք ու հեռացաւ։

Ի՞նչպէս լուսցաւ այդ սեւ գիշերը, Տէրը գիտէ միայն. կը սկսի ելեւէջը. մերթ աղջկանս քովն եմ, մերթ երէցկնոջս, կը չարեմ վերնոս վարը. սիրտս արիւնած է։

Առաւօտ կ'ըլլայ, չարագուշակ լուրը տարածուած է ամենուրեք, երկու տեսէ քաղաքացիս մը տունէն ներս կը մտնէ, քանի մը անխիղճ կանայք, առանց նկատի առնելու հէր Արմենուհիս վիճակը, տուայտանքը, հրդեհին թեամբն է որ ձեզ յանձներ է։ Ասոնք ամէնքը կ'ապացուցանեն թէ որչափ խորթասկանց միտք ունի։ Հարկ չկայ ձեր կարողութեան ու արժանիքին վրայ տարակուսելու, արդէն զիս տեսնելու համար ձեր հնարած պատրուակը եղական է, գոհարեղէններ ունիք զոր պիտի ծախէք ինձ նման միլիոնատէրի մը կնոջ. ասիկայ չատ բնական բան մ'է և նոյն իսկ ամուսնս ալ եթէ լսէ, բնաւ պիտի չկասկածի թէ դուք տարքեր պաշտօն մ'ալ ունիք. բայց ձեր այս գոհարավաճառութիւնը արդարացընելու համար գոնէ մէկ քանի կտոր ադամանդ ունիք ձեր քով։

— Այդ նախազգուշութիւններուն համար անհոգ եղէք տիկին, ես արդէն երեսուն հազար ոսկինոց ադամանդ ծախեցի Բարիզի ակնավաճառներուն և արհեստս ապացուցանելու չափ գոհարեղէն ալ ունիմ վրաս։

—Ուրեմն բնաւ չէք չեղիր ձեր այս ընթացքէն և եթէ պատահաբար ո՛և է մէկը ներս մտնէ, գոհարեղէններուն վրայ կը դարձնէք խօսակցութիւնը, ըսաւ Վրացուհին, ես վաղը աւելի հիմնական կարգադրութիւն մը կ'ընեմ, աղէկ որ այս ժամուն փակք ուր ոչ ոք կայ տան մէջ։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ 216

ԿՆՋՈՍ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ

ԶԼԻՊ

ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Զ.

Տիկին Շարամովի համար նորերեւոյթ բան մը չէր Սեփանի գեղեցկութիւնը, արդէն իր հիանալի գեղեցկութիւնը առաջին անգամ տեսնող ո և է այցելու՝ աւելի կամ նուազ կ'ենթարկուէր այն կացութեան։ Ուստի վայրկեանի մը չափ անտարբեր մնալ կեղծելով թոյլ տուաւ որ այցելուն միջոց ունենայ ինքզինքը գտնելու։

Ոսկերիչը գետնամած խնարհութեամբ մը տանտիրուհին ողջունելով,

—Ներեցէք, տիկին, եթէ ձեզ ձանձրոյթ պատճառեցի, ըսաւ, բայց այնչափ չտեկանութիւն ունէր ինձ համար ձեզ ներկայացուիլը որ համարձակութիւն առի մինչեւ ձեր բնակարանը գալու։

Տիկին Շարամով այս յառաջաբանէն չկրնալով բան հասկնալ, սկսաւ հետաքրքրաշարժ ակնարկով մը զննել խօսակիցը, որ բնաւ ադամանդ ծախողի երեւոյթ չունէր, հակառակ իր նախապէս բրած աղդարարութեան։

—Առաջին անգամն է որ Բարիզ կուգամ, յարեց Սեփոն և դժբախտաբար գաղիերէն ալ չգիտնալուս համար չատ կը նեղուիմ։

—Ո՞ր տեղացի էք, հարցուց տիկինը լրջութեամբ։

—Բնիկ Պոլսեցի եմ և քանի մը կտոր թանկագին քար ծախելու համար Բարիզ եկած եմ, պատասխանեց միանձին ուշադիր կերպով զննելով խօսակցուհին, որ Պոլսեցի անունը լսելուն պէս չկրցաւ յուզումի չարժում մը զսպել ու զարմացական շեշտով մը։

—Պոլսեցի՞ կրնեց, ուրեմն Պոլսէ՞ն կուգաք հիմա։

—Այո՛ տիկին, հազիւ ամիս մը կայ անկէ մեկնելուս։

—Ո՞վ կը ճանչնաք տեսանելք Պոլսոյ մէջ, հարցուց Վրացուհին, անուղղակի կերպով հասկնալու համար թէ, Մելինէն կը ճանչնար այցելուն։

—Ուրիշ ճանչուորներս գուցէ չչաւհագրգռեն զձեզ, պատասխանեց Սեփոն, բայց պատուաւոր, ազնուական բարեսիրտ դրացուհի մը ունիմ, որուն մասին եթէ տեղեկութիւններ հաղորդեմ ձեզ, կարծեմ թէ գոհունակութեամբ պիտի մտիկ ընէք։

—Ո՞վ է այդ դրացուհին, հարցուց Վրացուհին յուզումէն այլայլելով։

—Օրիորդ Շարամովը, ըսաւ Սեփոն բառերուն վրայ ծանրանալով և խօսակիցին ենթարկուելիք կացութիւնը կանուխէն կռահելով։

—Օրիորդ Շարամո՞վ, գոչեց Վրացուհին ոտքի ելլելով, ինչ կ'ըսէք, Աստուած իմ, ուրեմն Մելինէի դրացին էք դուք։

—Այո՛ տիկին խիստ մօտ դրացիներ ենք իրարու. օրիորդը իր ծանօթ բարեսրտութեամբը միշտ կը պատուէ զմեզ. պարտէզի պատով մը միայն բաժնուած էին մեր տուները, օրիորդը հրաման ըլլա՞ւ ամիմիջապէս հաղորդակցութեան դուռ մը բանալ տուաւ և հիմա օրէնքլար որ ինք մեզի չգայ, կամ մեզ իր քով չկանչէ. փոքրիկ պղտիկ մը ունիմ Սիրարփի անունով զոր բնաւ գրկէն չի ձգեր։

—Ինչ բարեբախտութիւն, գոչեց տանտիրուհին, ա՛լ աւելի մտերմանալով այցելուին, ուրեմն քանի որ այնչափ մտերմութիւն ունիք մեր օրիորդին հետ, պիտի թնդրեմ որ նոյնչափ ալ մեզի հետ մտերմանալու պատիւ ընէք ու մեր հիւրը ըլլաք, որչափ ատեն որ Բարիզ գտնուիք։

—Շնորհակալ եմ, Տիկին, ըսաւ Սեփոն, արդէն հրախտապարտ եմ ձեր ընտանիքին և փորձով գիտեմ թէ ո՛րչափ վեհանձն էք։

—Բայց արդեօք Մելինէն գիտէ՞ր որ Բարիզ պիտի գայիք, հարցուց տիկինը սրտադողով մը, վախնալով որ չըլլայ թէ աղջիկը իրեն համար գէշ խօսած ըլլայ։

Հարկա՛ւ, պատասխանեց միանձին։

—Ուրեմն, քանի որ գիտէր ձեր Բարիզ գալը, արդեօք խօսեցա՞ւ մեր մասին։

—Մեր երկուքէն ուրիշ մարդ կը՞նա՞յ լսել մեր խօսելիքները, հարցուց միանձին, ձայնը ցածցնելով։

—Բոլորովին ապահով տեղ էք, պատասխանեց Վրացուհին, նոյնպէս ձայնը ցածցնելով, մեր երկուքէն ուրիշ ոչ ոք կայ հոս։

—Ուրեմն տիկին, ձեր խորթ զաւակը օրիորդ Մելինէն ղրկած է զիս ձեզ, ըսաւ Սեփոն։

Գեղանի կինը անմիջապէս ոտքի ելաւ ու անխառն զորովով մը միանձին ձեռքերէն բռնելով,

—Բարի՛ եկաք, զուք որ սիրական զաւկիս կողմէ կ'ուզաք, ըսաւ։

—Բայց տիկին, օրիորդը ինձ յանձնարարած է որ մինակ ձեր հետ տեսակցիմ, և ո՛չ պարոն Շարամով, ո՛չ ձեր եղբայրը և ո՛չ ալ ուրիշ ո՛ և է մէկը տեղեկութիւն չունենայ ասոնց մէջ թէ, օրիորդին կողմէ եկած եմ, ասոր համար նախ կը փափագիմ որ ապահով ըլլանք ամէն հաւանականութեան հանդէպ ու ետքը սիրենք տեսակցութեան։

Տիկին Շարամովի հրճուանքը չափ չունէր։ Թշուառ կինը որ բոլորովին անմխիթար մնացած կը կարծէր զինքը աշխարհի վրայ, հիմայ Մելինէի իրմով զբաղուիլն ու նամակէն զրդուելով մինչեւ Բարիզ մասնաւոր մէկը զրկելը տեսնելով այնչափ զգածուած էր որ պիտի արտասուէր, եթէ միանձին չամչնար։

—Իսկ ալ ամենամեծ փափաքս այն էր որ գաղտնի մնայ մեր տեսակցութիւնը, ըսաւ, և հիմա ձեր այս առաջին այցելութենէն ետք պատրուակ մը պիտի գտնենք անուշտ ալ աւելի երկարօրէն խորհրդակցելու։ Նախ ուրախ եմ որ հրեշտակ Մելինէս ձեզ նման ուշիմ, արիւն ու ազնիւ անձնաւորութիւն մը գտեր է Պոլսոյ մէջ մտերմանալու համար ու այս ամենածանր պաշտօնն ալ դարձեալ իր հեռատեսութեամբն է որ ձեզ յանձներ է։ Ասոնք ամէնքը կ'ապացուցանեն թէ որչափ խորթասկանց միտք ունի։ Հարկ չկայ ձեր կարողութեան ու արժանիքին վրայ տարակուսելու, արդէն զիս տեսնելու համար ձեր հնարած պատրուակը եղական է, գոհարեղէններ ունիք զոր պիտի ծախէք ինձ նման միլիոնատէրի մը կնոջ. ասիկայ չատ բնական բան մ'է և նոյն իսկ ամուսնս ալ եթէ լսէ, բնաւ պիտի չկասկածի թէ դուք տարքեր պաշտօն մ'ալ ունիք. բայց ձեր այս գոհարավաճառութիւնը արդարացընելու համար գոնէ մէկ քանի կտոր ադամանդ ունիք ձեր քով։

— Այդ նախազգուշութիւններուն համար անհոգ եղէք տիկին, ես արդէն երեսուն հազար ոսկինոց ադամանդ ծախեցի Բարիզի ակնավաճառներուն և արհեստս ապացուցանելու չափ գոհարեղէն ալ ունիմ վրաս։

—Ուրեմն բնաւ չէք չեղիր ձեր այս ընթացքէն և եթէ պատահաբար ո՛և է մէկը ներս մտնէ, գոհարեղէններուն վրայ կը դարձնէք խօսակցութիւնը, ըսաւ Վրացուհին, ես վաղը աւելի հիմնական կարգադրութիւն մը կ'ընեմ, աղէկ որ այս ժամուն փակք ուր ոչ ոք կայ տան մէջ։

(Շարունակելի)

ի՛նչպէս պատահիլը կը հարցափորձեն, կը պատմէ հէքը՝ այդ սեւ հոգիներու ախոռ ու վախնի մէջ։ Ուր ուրեմն, կուլայ Ասլանեանը և առանց անկարելիր նայուածք մը ուղղելու Արմենուհիին, ուղղակի կը բարձրանայ երէցկնոջս քովը, վիճակը կը քննէ և կը յայտարարէ որ՝ խտալական հիւանդանոց փոխադրի—որուն այցելու բժիշկն է ինք—ես և նեղիմները կը փափաքինք որ հիւանդը դաղղիական հիւանդանոց փոխադրուի, ինքը կը յամառի, կը հակառակի. կը համակերպինք, ապաւինելով իրեն, և հիւանդը կը փոխադրուի խտալական հիւանդանոցը։

Բայց, անոնք բաղդի դառն հարուածին, քանի մը ժամ վերջ, սիրուն Արմենէիս թաղման հանդէսին ներկայ կը դտնուիմ... և դերեզմանատունէն վերադարձին, դեռ կուշտ մը չի լացած, դեռ տաքուկ արցունքով չի զովացուցած այրած, մրկած սիրտս ու հոգիս, կը փութամ հիւանդանոց, երէցկնոջս քովիկը. ատրնայարկը՝ աղտոտ սենեկի մը մէջն է, ուր կը գըտնուին մէկէ աւելի աղքատ Հրեայ հիւանդներ։ Ի՜նչ տեսնեմ, երէցկինս յուզուած կ'արտասուէ դառնապէս. «Սրմինէս կ'ուզեմ տեսնել», կը ձայնէ աղէխարշ. սէխ այդ վայրկեանը... կեղծ ժպիտ մը ցոյց կուտամ՝, կը յուսադրեմ զինքը. անոգ՛ուտ, երկար չեմ կրնար մնալ քովը, սիրտս փոթորկայոյզ ծովու մը պէս ա՛լ փրփրած է, դուրս կը նետուիմ այդ մահաբոյր վայրէն, տունս կը վերադառնամ, ընտանեկան յարկ, երջանիկ յարկ, որ սակայն ամայացած է. ամենուրեք արցունք կը հոտի, կուլամ արտաբեկ։ Լուսցած է, կառքը կը նետուիմ, կը հասնիմ հիւանդիս քովիկը, վերար կը սկսինք մտիթարել. «Թշուառնա՛ Թշուառն է միշտ մտիթար» չէ՞. ցաւերը մեղմացած, Ջերմութիւնը 37.5 ատիճան. կէս օրուան մօտ կը վերադառնամ տունը, բայց կը զզուամ, և քիչ յետոյ նորէն կը վերադառնամ հիւանդանոցը. այս անգամ տեսարանը փոխուած է, հիւանդը կուլայ, կը բողոքէ մայրապետներէն. «լեղու չեն հասկընար, կ'ըսէ, ո՛չ յուսարէն, ո՛չ տաճկերէն, կը ծաղրեն զիս». և կը յաւելու. «սատանքս արդէն անհանդիստ էր, իրենք հակառակ դժգամակութեանմ ամսամը ապուր, վրայէն մածուն, կաթ, ղինի, սառոյց և երկու հատ ալ դեղձ կերցուցին, և հիմա ըոլորովին անհանգիստ եղայ» մայրապետներէն բացատրութիւն կը պահանջեմ.—Բժիշկը պատասխանեց, կ'ըսեն, մնուեղ պէտք է առնէ.— Բայց այդչափ մնուեղ միանուագ կը տրո՞ի, սառոյցը, դեղձը չէ՞ն վնասեր, կ'ըսեմ։ — Ո՛չ, բժիշկին պատասխանը ի գործ դրած ենք, կ'ըսեն։ Եւ ահա հիւանդանոց կը ժամանէ՝ Սէլանիկի հայ-դաղութի պատուական, ազնիւ ներկայացուցիչները՝ Մարգարեան, Իւթիւճեան, Պոյաճեան, Բիւսկիւլեան և Ղազարեան և տեսնելով հիւանդին պառկած սենեկին անյարմարութիւնը, զայրացած՝ բժիշկին լուր ղրկեցին և ղարժանն անօրինելէ յետոյ, հիւանդը օդասուն մասնաւոր սենեակ մը փոխադրել տուին և որոշեցին որ ես ալ հիւանդիս քովիկը մնամ։ Օրհնեալ ըլլան. մայրապետներուն վարմունքն ուրբաններն կը պատմեմ բժիշկին.—«Վնաս չունի, կ'ըսէ».—Բայց սառոյցը, դեղձը.—«Հոգ չէ, վնաս չունի», վերքերը կը փոխէ և կը մեկնի։ Վերքե՛րը, ըսի, հրապարակ մասնանդամ այրուածքին տեղն ու ատիճանը՝ ըստ Ասլանեանի, աջ թեւը՝ երրորդ ատիճան, և աջակողմ, ազդեր և յարակից մէկ երկու տեղեր՝ առաջին և երկրորդ ատիճան։

Օրերը, մեղի համար տարինէրը, կ'անցնին, հիւանդին կը տրուի իբր սնունդ ամէն ինչ՝ բաց ի հացէ, սառոյցը միշտ համեմն է, և ուժի պարզ դեղ մը. տաքութեան ատիճանը՝ 37°—38°. այրուցքին չորրորդ օրը հիւանդը յանկարծ կ'այլայլի, կը տապալուի և կ'անշնչանայ, բժիշկ չկայ։ Մայրապետները աղօթքի սկսան. Իւթիւճեան, այդ ազնի՛ւ անձը որ ներկայ էր այլ յայլմէ եղած, բժի՛շկ, կը պոռար, և կը վազէր դէպ ի դուրս, մինչ անդութ մայրապետը, «լմնցա՛ւ, պէտք չէ՛ բըժիշկ, կը ձայնէ.» Իւթիւճեան դրժիշկ մը ձեռք անցուցած հասաւ չուտափոյթ և հիւանդն սթափեցաւ և սկսաւ խօսիլ, ազգայիները լսած էին և փութացած էին գալ, իսկ Ասլանեան, հակառակ զրկուած լուրին՝ կը յամէր գալ, բայց ո՛ղջ ըլլան ազգաները, արդէն երկու բժիշկ հասցուցած էին, և կա՛ Ասլանեանն ալ, քննեց հիւանդին վիճակն և ըսաւ, «վտանգ չը կայ, թեւին այրուածքէն է այդ մարիը» հիւանդը յայտարարեց թէ՝, «կարծեմ զաւակը դարձաւ արդանդիս մէջ և ատկէ յառաջ եկաւ քիչ առաջուան վիճակս, մէյ մը նայէ». մտի՛կ բրէք անուրէ բժիշկին պատասխանը, «քու արդանդիդ մէջ անցած դարձածը դուն պէտք է դիտնաս, ես ինչ գիտնամ» և բաւական անհամ և զայրացուցիչ խօսքերէ վերջ հաթեցաւ նայիլ. «այդպիսի բան չը կայ, սակաւին ազուն ծը-նանելուն զօրաւոր նշաններ չը կան, դայեակը հո՛ս է», և, հեռացաւ։ Նո՛յն դիչեր երեխան ծնաւ, ընթերցո՛ղ, հակառակ զօրաւոր նշաններ չը ըլլալուն՝ ըստ Ասլանեանի, լուր ղրկուեցաւ բըժիշկին, և եկաւ, ժամը 11 ըստ Եւրոպացոյ։ Ջերմութիւնը 37.5 ատիճան. կէս օրուան մօտ կը վերադառնամ տունը, բայց կը զզուամ, և քիչ յետոյ նորէն կը վերադառնամ հիւանդանոցը. այս անգամ տեսարանը փոխուած է, հիւանդը կուլայ, կը բողոքէ մայրապետներէն. «լեղու չեն հասկընար, կ'ըսէ, ո՛չ յուսարէն, ո՛չ տաճկերէն, կը ծաղրեն զիս». և կը յաւելու. «սատանքս արդէն անհանդիստ էր, իրենք հակառակ դժգամակութեանմ ամսամը ապուր, վրայէն մածուն, կաթ, ղինի, սառոյց և երկու հատ ալ դեղձ կերցուցին, և հիմա ըոլորովին անհանգիստ եղայ» մայրապետներէն բացատրութիւն կը պահանջեմ.—Բժիշկը պատասխանեց, կ'ըսեն, մնուեղ պէտք է առնէ.— Բայց այդչափ մնուեղ միանուագ կը տրո՞ի, սառոյցը, դեղձը չէ՞ն վնասեր, կ'ըսեմ։ — Ո՛չ, բժիշկին պատասխանը ի գործ դրած ենք, կ'ըսեն։ Եւ ահա հիւանդանոց կը ժամանէ՝ Սէլանիկի հայ-դաղութի պատուական, ազնիւ ներկայացուցիչները՝ Մարգարեան, Իւթիւճեան, Պոյաճեան, Բիւսկիւլեան և Ղազարեան և տեսնելով հիւանդին պառկած սենեկին անյարմարութիւնը, զայրացած՝ բժիշկին լուր ղրկեցին և ղարժանն անօրինելէ յետոյ, հիւանդը օդասուն մասնաւոր սենեակ մը փոխադրել տուին և որոշեցին որ ես ալ հիւանդիս քովիկը մնամ։ Օրհնեալ ըլլան. մայրապետներուն վարմունքն ուրբաններն կը պատմեմ բժիշկին.—«Վնաս չունի, կ'ըսէ».—Բայց սառոյցը, դեղձը.—«Հոգ չէ, վնաս չունի», վերքերը կը փոխէ և կը մեկնի։ Վերքե՛ր, ըսի, հրապարակ մասնանդամ այրուածքին տեղն ու ատիճանը՝ ըստ Ասլանեանի, աջ թեւը՝ երրորդ ատիճան, և աջակողմ, ազդեր և յարակից մէկ երկու տեղեր՝ առաջին և երկրորդ ատիճան։

Օրերը, մեղի համար տարինէրը, կ'անցնին, հիւանդին կը տրուի իբր սնունդ ամէն ինչ՝ բաց ի հացէ, սառոյցը միշտ համեմն է, և ուժի պարզ դեղ մը. տաքութեան ատիճանը՝ 37°—38°. այրուցքին չորրորդ օրը հիւանդը յանկարծ կ'այլայլի, կը տապալուի և կ'անշնչանայ, բժիշկ չկայ։ Մայրապետները աղօթքի սկսան. Իւթիւճեան, այդ ազնի՛ւ անձը որ ներկայ էր այլ յայլմէ եղած, բժի՛շկ, կը պոռար, և կը վազէր դէպ ի դուրս, մինչ անդութ մայրապետը, «լմնցա՛ւ, պէտք չէ՛ բըժիշկ, կը ձայնէ.» Իւթիւճեան դրժիշկ մը ձեռք անցուցած հասաւ չուտափոյթ և հիւանդն սթափեցաւ և սկսաւ խօսիլ, ազգայիները լսած էին և փութացած էին գալ, իսկ Ասլանեան, հակառակ զրկուած լուրին՝ կը յամէր գալ, բայց ո՛ղջ ըլլան ազգաները, արդէն երկու բժիշկ հասցուցած էին, և կա՛ Ասլանեանն ալ, քննեց հիւանդին վիճակն և ըսաւ, «վտանգ չը կայ, թեւին այրուածքէն է այդ մարիը» հիւանդը յայտարարեց թէ՝, «կարծեմ զաւակը դարձաւ արդանդիս մէջ և ատկէ յառաջ եկաւ քիչ առաջուան վիճակս, մէյ մը նայէ». մտի՛կ բրէք անուրէ բժիշկին պատասխանը, «քու արդանդիդ մէջ անցած դարձածը դուն պէտք է դիտնաս, ես ինչ գիտնամ» և բաւական անհամ և զայրացուցիչ խօսքերէ վերջ հաթեցաւ նայիլ. «այդպիսի բան չը կայ, սակաւին ազուն ծը-նանելուն զօրաւոր նշաններ չը կան,

Ռուսիոյ համար։ Ճարոն իր ազգային շահերը նկատի առնելով, կը մտածէ թէ հիմա կռիւը պիտի մղուի իր ապագայ գոյութեան համար, և բնական է որ կրնայ ապակէ և համախմբել իր ուժը պատահական և անխուսափելի զինեալ զործողութեան համար Ռուսիոյ հետ։ Ոչ ոք կրնայ ըսել թէ այդ տագնապալից պահը ե՞րբ պիտի հասնի, կամ նախատեսուած պարագաներու ի՞նչ բերմունք մը յանկարծ կրնայ գահավիժել կենսական կռիւը։ Ռուսիոյ համար անտերնի անոդութիւն մը պիտի ըլլայ, եթէ չդիտէ անքուն և անդեղեւ արիւնամո�ութեամբ մէն մի ամենափոքր շարժում և ախտանիշ Ճարոնի քաղաքական կեանքին այս պատմական կերպափոխութեան մէջ։

Բեթերսպուրկ, Օգստ. 25.—Իշխան Ուխթոմսքիի մերթը կը կարծէ որ, եթէ մօտաւոր ապագայի մը մէջ Մր. Զէմպրլէն կոչուի վարելու Մեծին Բրիտանիոյ ալխարհածաւալ շահերը, այսինքն եթէ Վարչապետ ըլլայ, Ռուսիա կրնայ համաձայնութեան մը գալ անոր հետ ինչ ինչ պայմաններով Ծ. Արևելեան խնդիրներու վրայ։ Աշխարհի ամէնէն զօրաւոր նաւատորմիղը ունեցող Տէրութեան, և ցամաքային անագին բանակները ունեցող Ռուսիոյ և Ֆրանսայի միջև համաձայնութիւն մը ղերար իրարմէ բաժնող խնդիրներուն վրայ կարելի պիտի ըլլայ, քանի որ Մեծն Բրիտանիա կը պարի իր քաղաքակրթիչ պաշտօնին վրայ, Ռուսերն ալ եռանդով կը բաղձան նիւթական ձև մը տալ այն գաղափարներուն, որոնք ներշնչեցին Լա-Հէյի դեսպանախորհուրդը։

Սեղիլ.— Պելկրատէ կէս պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Սքուպլինային կուսակցութիւնները շատ տարակարծիք են այս միջոցիս, եւ նախարարական տագնապ մը դարձեալ մօտալուտ կը թուի։ Բիթէր թաղաւոր ամէն օր խորհրդակցութիւններ կ'ունենայ Սերպ առաջնակարգ քաղաքագէտներու հետ։

Իտալական Ռազմանաւորներ.— Վենեցիոյ մէջ ի մօտոյ տեղի պիտի ունենան խտալական բանակին տարեկան մեծ ռազմափորձերը։ Ամէն կողմերէն 500 ճեպընթաց կառախումբեր այս նպատակաւ զորք կը փոխադրեն ռազմափորձերու յատկացեալ վայրերը։ Այս փոխադրութիւնները առանց արկածի տեղի ունեցան ցարդ, բայց անցեալ նշ. գիշեր ահռելի արկած մը պատահեցաւ, որ տխրութիւն մը ձգեց բոլոր այն հանդէսներուն վրայ որոնք կազմակերպուած են ի պատիւ թագաւորի եւ թագուհիին, հիւսիսային Իտալիոյ մէջ։ Հետեւակազօրաց 14դդ գունդը Ուտինէէն Թրէվիզօ փոխադրող կառախումբ մը Բօռոյդոյի կայարանին մօտ զարնուեցաւ վաճառաբարձ կառախումբի մը, եւ քանի մը վագոններ կորոյ կորոյ եղան։ Բեկորներուն տակէն հանուեցան 17 զինուորներու դիակները, ուրիշներ հոգի ալ ծանրապէս վիրաւորուած էին։ Հարիւրապետ մը մեռաւ, եւ զընդապետ մը եւ դեր գնդապետ մը ա՛նքան գէշ կերպով վիրաւորուած են որ կեանքերնին վտանգի մէջ է։ Արկածեալները Ուտինէ փոխադրուեցան, ուր թագաւորը գնաց Ուրբաթ օր այցելութեան, Բատուայի մէջ կատարուած զօրահանդէսէն վերջ։

Անդլիա եւ Պելժիա.—Բրիտանական կառավարութիւնը Ծանուցագիր մը տուած էր Պելժիոյ, Բանկոյի Ազատ Պետութեան մէջ գործուած վարչական և քաղաքային զեղծումներուն համար։ Այս պահուս գլուանագիտական ծանուցագիրներու փոխանակութիւն մը տեղի կ'ունենայ Պելժիոյ և Մեծ Տէրութեանց միջև։—Պելժ կառավարութիւնը կ'առարկէ թէ Անգլիա իրաւունք չունի միջամտելու Բանկոյի Ազատ Պետութեան ներքին գործերուն, և կ'ընդդիմանայ ո և է քննութեան ընկերներուն առեւտրական մենաշնորհներուն և վիճակին վրայ։

Զորարձանի Սեան Մը.— Անցեալ շաբթու Բարիզի օրաթերթերուն մէջ հատուածի մը վերնագիրը շատ մը ծիծաղ առաջ բերաւ ծովային նախարար Մ. Բէլթանի մասին։ Գրուած էր թէ «Մ. Բէլթան կորսնցուցած է իր գրպանակը,» և բոլոր ընթերցողներուն առաջին տպաւորութիւնը ա՛յն եղաւ թէ Հնկերվարականներուն հրաչակաւոր պետը, Մ. Բէլթան, հրաժարած է իր բարձր պաշտօնէն, զոր ասկից առաջ անակնկալ կերպով կոչուած էր կատարել։ Բայց վերջը իմացուեցաւ ինդիրը։ Մ. Բէլթան կորսնցուցեր էր ո՛չ թէ իր նախարարական պաշտօնը, այլ... իր քսակը, որ 1000 ֆր. կը պարունակէր։ Ֆրանսերէն բառը, Բորդեաոյ, կը նշանակէ թէ՝ գրպանակ, քսակ, և թէ նախարարական պաշտօն։ Առաջին անգամ նախարարը կարծեց թէ գողցուցած էր զայն, և ինդիրը իմաց տուաւ ոստիկանութեան, բայց երբ երկաթուղիի պաշտօնեաները փնտռեցին սրահ-վագոնին մէջ, որով ինքը ու իր նոր հարսը Շերպուռէ Բարիզ կը դառնային մեղրալուսնի ճամբորդութենէն վերջ, տասը պանքնոթ պարունակող կրսուած քսակը գտնուեցաւ բարձերուն մէջտեղ։ Մ. Բէլթան իր կնոջ հետ Զուիցերիա մեկնեցաւ, մեղրալուսնին չը ջնջելու, բայց Բարիզեան մամուլը դանգատ կը յայտնէ թէ պաշտօնական թուղթերու զէշ մը նախարարին ստորագրութեան կ'ըսպասէ Ծովային Պաշտօնարանին մէջ։

Հրեան Հանրագիտարանը.—Սիօնական Համաժողովին տրամադրութեան տակ կազմուած Հրէական Պանքան, որ Հրէից գաղթականութեան պէտքերը կը հոգայ դրամական փոխառութիւններով, իր գործառնութիւնները ներկայացուց։ Մինչեւ 1902ի վերջը շահաբաժնի համար վճարուած դրամագլուխը 6 միլիոն ֆր.ը կ'անցնի։ Առաջին տարին հասոյթն եղած է 146,900 ֆր., և մէկ սթերլին բաժնի վրայ պտի վճարուի 5 ռէնտ (100 ֆր.), որ հարիւրին երկուքէն աւելի ըսել է։ Սիօնական Համաժողովը փակեց իր այս տարուան նստաշրջանը։

Լորտ Սալզպըրի.— Անգլիոյ պետական մարդոց ամէնէն նշանաւորներէն ոմանք կը ենթադրեն Ուէսթմինսթրի Աբբայարանին մէջ, որ անգլիական Պանթէոնն է, որուն համար Մաքօլլ ըսած էր «Տաճար հաշտութեան, ուր թաղուած են հակառակող քան սերունդներ։» Կլատսթըն Բիթ հայր եւ Բիթ որդի հոն կը հանգչին, եւ Լորտ Սալզպըրիի յարմար վայրը հոն պիտի ըլլար, եթէ ուղիղ։ Բայց նախամեծար հանարեցաւ վերջին քունը ննջել իր նախահայրերուն մնակարանին մօտ, որ իր կարծիքով, փառքի կողմէ վար չի մնար Ուէսթմինսթրի հին Աբբայարանէն։ Իր հոչակաւոր նախորդը, Լորտ Պիքընսֆիլտ եւս չի հանգչիր հոն, մինչդեռ ինք ալ արժանի էր հոն հանգչելու։ Ասոր համար մէջ կը բերուն հետաքրքրական պատճառներ որոնք կ'արժեն յիշուիլ։ Լորտ Պիքընսֆիլտ, որ ի բնէ հրեայ էր, իր քաղաքական սապարէզին սկիզբը չատ մը դարտքեր ունէր։ Իր եկամտին կրկինը կամ եռապատիկը ծախսելով քանիցս զրամական դժուարին կացութեան մէջ ինկաւ, նոյն իսկ իր վարչապետութեան օրով։ Երբ զրամական մեծ նեղութիւններու մէջ ինկած էր, հրեայ տիկին մը որ խորին հիացում ունէր իր հոչակաւոր կրօնակցին համար, մեռաւ իր բոլոր հարստութիւնը Պիքընսֆիլտի թողլով, քանի մը միլիոն ֆր.։ Պատանդական մեծանուն պետական մարդը փրկուեցաւ բայց իր բարերարուհին պայման մը դրած էր որ ընդունուեցաւ.—պայման դրած էր որ թաղուի իր ժառանգ Պիքընսֆիլտի քով։ Երբ Լորտ Պիքընսֆիլտ իր կարգին մեռաւ, ամէն մարդ գիտէր թէ Ուէսթմինսթրի Աբբայարանին մէջ պիտի թաղուի, բայց անկարելի էր անոր հետ հոն տանիլ հրեայ կինիկը որ դժուարութիւններէ ազատած էր զինքը։ ուստի թաղուեցաւ իր Հրկէնտիի դղեակը։ Ահա ինչո՛ւ Լորտ Սալզպըրիի նախորդը չի հանգչիր Ուէսթմինսթրի Աբբայարանին մէջ։

Լրտեսութիւն.— Սլղաս-Լոռէնի զինարանին ոեթը գերման պաշտօնատարներ եւ երկու զինուոր ձերբակալուեցան ամբաստանութեամբ թէ օտար Տէրութեան մը, որ կը կարծուի Ֆրանսան ըլլալ, ծախեր են նորագիտ պատրուգաւոր ռումբ մը, որ անյայտ եղած է։

Մ. Լուիպէ.— Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահը յառաջիկայ Փետր.ի վերջերը Հռոմ պիտի երթայ փոխադարձ այցելութեան Իտալիոյ թագաւորին։ Տարակոյս չ'կայ թէ Պիոս Ժ. պիտի ընդունի նախագահին այցելութիւնը։

Տր. Բրաուրզ Ազատ Արքայական.— Եօհանէսպուրկի նախկին թրանսվալեան ընդհանուր դատախազ Տր. Բրաուզ, որ անցեալ տարի Յունվար 18ի ներկու տարուան քանտարկութեան դատապարտուած էր գրգռած ըլլալուն համար Պրէսքրամանոն Պոէր մը սպաննելու նոյն քաղաքէն Տուկլաս Ֆոբոթը անգլիացին, եւ պատերազմին միջոցին ներքին յարաբերութեանց մէջ գտնուելուն համար Տր. Լէյտսի հետ, անցեալ օր բանտէն արձակուեցաւ Լոնտոնի մէջ։ Բէնթոնվիլի բանտին առջեւ խուռն բազմութիւն մը հաւաքուած էր Նօհաննէսպուրկի նախկին ընդհանուր դատախազին դուրս ելնելը դիտելու համար։ Կէս ժամ վերջ, Տր. Բրաուզ, իր քրոջ Տիկին Տիկսընի հետ, դուրս կ'ելնէր կէս գոց կառքի մը մէջ նստած։ Բազմութիւնը կառքին վրայ խուժեց, ջերմագին կերպով ողջունելով զայն։ Տոքթորը չնորհակալ կ'ըլլար ժպտելով։ Քիչ օրէն հարաւային Ափրիկէ պիտի մեկնի, ուր ի գործ պիտի դնէ փաստաբանի իր հին արհեստը, բայց քաղաքականութենէ ձեռնպահ պիտի մնայ։

Լոնտոնի Հեռագրական Պաշտօնեաները.— Լոնտոնի կենդրոնական դրասենեակին մէջ պաշտօնեաներուն պէտքին համար ճաշարան մը կայ, ուրուն ծախքերը կը հոգայ հեռագրական վարչութիւնը եւ ինք կը շահագործէ։ Պաշտօնատարները կը գանգատին թէ իրենց տրուած մուտքը զէշ տեսակէն է, եւ ճաշերու միջոցին սպասարկութիւնն ալ չատ խեղճ է։ Իրենց գանգատները ազնուագրի մը ձեւով մատուցին հեռագրական վարչութեան ընդհանուր տնօրէնին, որ չընդունեց առարկելով թէ դժգոհները հաղարաւոր պաշտօնեաներուն մէջ անոնց փոքրամասնութիւն մը կը կազմեն։ Ցայց տալու համար թէ դժգոհութիւնը ընդհանուր էր, բոլոր հեռագրողները, թուով 4000, որոշեցին երեք օր ճաշարան չերթալ, եւ իրենց կէս օրուան եւ իրիկուան ճաշը իրենց հետ բերել։ Հեռագրական վարչութեան ճաշարանին հասոյթը ամէն օր 120 սթերլին է։ Անցեալ նշ. Ուր. եւ Շբ. հասոյթը քանի մը ոսկի եղաւ միայն։

Ռուսիոյ եւ Ճարոնի նոր նախարար Տիմիթրիչ Բլէսքէ Մ. Վիթթէի պէս հին ազնուական ընտանիքի մը կը վերաբերի։ Ծնած է 1852 Հոկտ. 25ին. Մ. Բլէսքէ Պոնկէի հետ հաստատեց հարկահաւաքներու քննիչի դրութիւնը որ Ռուսիոյ մէջ մեծ դեր կը կատարէր տուրքերու հաւաքման գործին համար։ Մ. Բլէսքէ Մ. Վիթթէի աջ բազուկն էր։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Բարիզ, Սեպտ. 2.— Հանրապետութեան նախագահը վաղը Էլիզէ պիտի դառնայ։

Բեռլին.— Զարին մեծ—հօրեղբօր՝ Միխայիլ Նիքոլայէվիչ մեծ—դուքսին վիճակը, որ կաթուածահար եղած էր, հետզհետէ կը բարւոքի։ Կը յուսացուի որ ապաքինի։

Հռոմ.—Պիոս Ժ. Պապը հաշտարար ոգիով կոնդակ մը կը պատրաստէ։

Սէյտան.— Ափրիկեան վաղեմի որսորդ զօրաց ընկերութիւնը ուխտի գնայ Բլուան-Սէյտան, և դավիթի պըսակ մը դրաւ այն տեղւոյն վրայ ուր զօրավար Մարկիրիզ մահացու կերպով վիրաւորուած ինկաւ 1870 Սեպտեմբեր 2ին։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՎԵՂԱՐՆ ՈՒ ՓԻԼՈՆ

Մեր եկեղեցիները, գրեթէ առանց բացառութեան, ունին պէտք եղածին չափ, նոյն իսկ պէտք եղածէն աւելի, թանկագին անօթներ, չուրջառներ եւայլն, բայց մտի՛ր ամենէն հարուստ կարծուած եկեղեցին և վարդապետի վեղար մը կամ փիլոն մը ուզէ «չկայ» պատասխանը պիտի առնես։ Շատ անգամ սա՛ կամ նա՛ եկեղեցին այցելող հիւր վարդապետներ տոպրուած են կամ զաւթիք կենալ կամ պահարանին մէկ անկիւնը առ ի չգոյէ վեղարի և փիլոնի։ Կարելի չէ՞ որ ամէն եկեղեցի մէկ մէկ փիլոն և վեղար ունենան պահեստի, ի հարկին այս կարգի անպատեհութեանց տեղի չտալու համար։ Մեծ ծախքի կարօտ բան մը չէ, կարծենք, և ամէնէն վախտ եկեղեցական անուն ալ կրնայ մէկ անգամուան համար այդ նպատակին յատկացուելու գումար մը հայթայթել։ Հին տուն Պոլսոյ մէջ հազիւ մէկ երկու եպիսկոպոս և երեք չորս վարդապետներ կը գտնուէին և անոնք ալ օրուան Պատրիարքին հետ Պատրիարքարանի մէջ կը բնակէին գիշեր ցորեկ։ Ասոնք Պատրիարքի հրամանաւ եկեղեցիներու ոտնախմբութեանց օրերը միայն, այն ալ չատ բացառիկ պարագաներու մէջ, թաղի մը եկեղեցին կ'երթային իրենց հետ տանելով նաեւ վեղար և փիլոն։ Գիշերը անպատճառ եկեղեցիին մէջ կը պառկէին, առաւօտուն Ս. Պատարագը մատուցանելէ վերջ ուղղակի Պատրիարքարան կը դառնային իրենց կատարած հոգեւոր պաշտօնին համարը տալու Պատրիարքին։ Այդ ժամանակներուն մէջ, բնականաբար եկեղեցիները պէտք չունէին պահեստի վեղար և փիլոն ունենալու։ Բայց հիմա ամէն հոգեւորական, ուր կարգ ու սարք փոխուած է։ Մայրաքաղաքիս մէջ քահանաներուն չափ, եթէ ոչ աւելի, եպիսկոպոսներ և վարդապետներ կը վիճտան։ Ասոնք այս կամ այն թաղը իրենց ծանօթներուն կամ ազգականներուն հիւր կը մնան և առաւօտուն երբ հրաւիրուին եկեղեցւոյ ժամերգութեանց ներկայ գտնուելի, հետերնին վեղար ու փիլոն տարած չըլլալով կ'ստիպուին, ինչպէս ըսինք, պահարանին մէկ անկիւնը կծկիլ։ Բանի որ հիմայ, Մայրաքաղաքիս մէջ գտնուած եպիսկոպոսներն ու վարդապետները չեն ուզեր գաւառները կամ վանքերը երթալ և կ'ուզեն մի միայն Պոլսոյ եկեղեցիները պաշտօնավարել, եկեղեցիին մէջ գտնէ վեղար ու փիլոն պահել գիտնանք, ի հարկին անոնց տրամադրութեան ներքեւ դնելու համար։ Ինչ ըսենք, նախընտրելի է երկու չարեաց փոքրագոյնը։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ Խորհուրդը ասի՛ի օրուան նիստին մէջ հետեւեալները որոշեց։ 1. Ղալաթիոյ եկեղեցիին խնամակալութիւնը առաջարկած էր եկեղեցիին սեփական կալուածներէն Ղալաթիա Փեսար-Տիկի փողոցին մէջ մէկ գետինը վաճառել և արժէքը յատկացնել ուրիշ կալուածի մը։ Խորհուրդը յետ քննութեան ընդունելի գտնելով հոգաբարձութեան առաջարկը և որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարք Հոր մէջ արտօնել նոյնին վաճառումը։ 2. Հուրդին քարտուղար Լեւոն էֆ. Քիւրճեան Պէյգոզի եկեղեցւոյ մատակարարութեան մասին իր կատարած քննութեան արդիւնքը տեղեկագրած ըլլալով, Խորհուրդը առաջարկութիւնները ընդունելի գտաւ և որոշեց այդ առթիւ հրաւիրել Թաղ. Խորհրդոյ դիւանը։ 3. Գասարգիւղի եկեղեցապատկան կալուածոց ապահովագրութեան մասին, բաւական չնչատուելով եկած տեղեկութիւնները, որոշեց վերստին յանձնարարել Թաղ. Խորհուրդին տեղի մանրամասն կերպով հաղորդել։ 4. Օրթաքիւղի Թաղ. Խորհուրդը արտօնութիւն խնդրած էր ծախելու եկեղեցիին սեփական կալուածներէն Թաշ-վէրան վէն և Թարչին փողոցներու դեղինները և արժէքը յատկացնել եկեղեցիին պարտուց վճարման։ Խորհուրդը պաշտօն տուաւ անցագրատան դիւանի տեսչին, այդ առթիւ քննութիւն մը կատարելու։ 4. Թոգաբաշի նախորդ Թաղ. Խորհրդոյ հաշուոց մասին կեդրոնական տեղեկագրին վրայ որոշուեցաւ հրաւիրել նախորդ Թաղ. Խորհրդոյ դիւանը բացատրութիւններու համար։ 6. Թօքատի առաջին փոխանորդին մէկ գրոյն վրայ Խորհրդոյ ուշադրութեան առաւ հանգուցեալ նոյնոյ Տիրուհի Իսիլկեանների փաստաբանական խնդիրները և հարկ եղածը տեղի ունենալով, որոշեց պատասխանել առաջին փոխանորդին։ Զրաղեցաւ նաեւ Տիրիկի կալուածոց հոգաբարձութեան, և ազգ. Հիւանդանոցի վերաբերեալ թիւ ինչ մատակարարական գործերով։

Արարատիի դաւառ. վարչութիւնը խնդրած է Պատրիարքարանէն որպէս զի իրենց առաջնորդը չուտով վերադարձուի պաշտօնատեղին, տալով անոր եպիսկոպոսական վկայական, անպատճառ։

Գասարբ-Փաշեանի Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ ընտրուեցաւ Աբրահամ Սագայեան։

Մոնեէն Պատրիարքարան քաղաքացի հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, ի լիս 17ի եւ. առաւ. ժամը 11 կիսի երկրաշաժի ցնցում մը պատահած է 4 հոգի մեռած են Մանագվերտի մէջ և 50 հոգի Պուլանագի, Կոզի և շրջակայքներուն մէջ։ Եկեղեցիներ քայքայուած են և անոնց շինութեանը համար Պատրիարքարանի օժանդակութիւն խնդրած են։

Սեբաստիոյ Գարագահիսարի մէջ թերթի գործակալ կարգուած է Վահան էֆ. Տէրտէրեան, և Բէօթանտայի մէջ Յակոբ էֆ. Պոյաճեան որոնց կարելի է դիմել բաժանորդագրուելու համար։

Ս. Էջմիածնի Կրօնաւորներին մեծ հետեւալ պատասխանատու ազգը հրատարակուած է։

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲԱԶՈՅՍ ՄԻՔԻԹՈՅԻ

Ն.Ս.Օծութիւն Հայրապետն ամենայն Հայոց որոշել է, յաջողութեամբ օրհնութեան՝ սրբազոյս Միքայէլ եպիսկոպոսի կատարել առաջիկայ սեպտեմբերի 28ին, Վարագայ Ս. Խաչի տօնի օրը, որ տարեկան ներորդ տարեդարձն է իւր Բանալիապետական Օծման։

Ս. Հայրապետի բարեհաճ անօրինութեամբ յատուկ հրաւէրներ կ'ուղարկուին մեր վիճակաւոր առաջնորդներին, փոխանորդ վարդապետներ, ցանկալի վանահայրեր և եկեղեցական ատենադիրներ կարող են այս սրբազան նշանդիպին ներկայ գտնուել՝ ըստ կարելւոյն մեծ թուով այլ եկեղեցական պաշտօնէից հետ։

Օր առաջ հրաւեր է կարդացուած այսու նաեւ համայն հայ ժողովրդեան, որի իւրաքանչիւր անդամը Միածնի Լիմման տաճարում օրհնուած սուրբ Միւռոնի դրոշմն է կրում իւր ճակատին և այդպէս միանում Քրիստոսի հոգեւոր պարտաստուել խունկերամ բարեմաղթանքներ դիմելու դէպի հանուրց հոգեւոր ծնունդեան մայր այդ սուրբ տաճարը, Ս. Հոգւոյ շնորհաց առատաձիր զեղման խորհրդաւոր ժամերգութեան։ Ժամերգութիւնը սկսուելու է երեկոյեան ժամ 5ին։ Ս. Հոգւոյ շնորհաց առատաձիր զեղման խորհրդաւոր ժամերգութեան մասնակցելով միանգամայն, որ 1600րդ տարեդարձն է այն յաւերժատեւ երդերի երկնային ցոլացմամբ հրաշալի տաճարի լուսեղէն կամարները զարդարելու, հովանի և անդորր նուագելու գիտ. լինելու Հայ-եկեղեցւոյն զաւակներուն ոգեկոչման։

Ս. Հայրապետի Հանրագիտարանը ազգի օրուան նիստին մէջ հետեւեալները որոշեց։ 1. Ղալաթիոյ եկեղեցիին խնամակալութիւնը առաջարկած էր եկեղեցիին սեփական կալուածներէն Ղալաթիա Փեսար-Տիկի փողոցին մէջ մէկ գետինը վաճառել և արժէքը յատկացնել ուրիշ կալուածի մը։ Խորհուրդը յետ քննութեան ընդունելի գտնելով հոգաբարձութեան առաջարկը և որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարք Հորմէն, արտօնել նոյնին վաճառումը։ 2. Հուրդին քարտուղար Լեւոն էֆ. Քիւրճեան Պէյգոզի եկեղեցւոյ մատակարարութեան մասին իր կատարած քննութեան արդիւնքը տեղեկագրած ըլլալով, Խորհուրդը առաջարկութիւնները ընդունելի գտաւ և որոշեց այդ առթիւ հրաւիրել Թաղ. Խորհրդոյ դիւանը։ 3. Գասարգիւղի եկեղեցապատկան կալուածոց ապահովագրութեան մասին, բաւական չնչատուելով եկած տեղեկութիւնները, որոշեց վերստին յանձնարարել Թաղ. Խորհուրդին տեղի մանրամասն կերպով հաղորդել։ 4. Օրթաքիւղի Թաղ. Խորհուրդը արտօնութիւն խնդրած էր ծախելու եկեղեցիին սեփական կալուածներէն Թաշ-վէրան վէն և Թարչին փողոցներու դեղինները և արժէքը յատկացնել եկ

ՌՈՒՍԱՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Ս. Էջմիածնի մէջ գումարուած եկեղեցական ժողովը որ կը բաղկանար Ռուսահայոց բոլոր վիճակաւոր եպիսկոպոսներէն, փոխ-առաջնորդներէն ու վանահայրներէն, որոշած է որ նախաբարական նոր զեկոյցի մը կամ ազդարարութեան մը, Ս. Հայրապետը հետեւեալ բանաձեւովպատասխանէ. «Նկատելով որ Հայ Եկեղեցւոյ հոսն որ յԱռուսիոյ՝ միաձայնութեամբ կը պնդէ որ այս գոյք և կալուածք միայն Ռուսիոյ Հայոցը չեն, այլ բովանդակ եկեղեցւոյն կը վերաբերին, և նկատելով որ նաև Ռուսիոյ հայ հոգեւորականութեան ու ժողովրդական միահամուռ բարեպաշտիկ զգացումն իրեն թոյլ չի տար տարբեր ընթացք մը բռնելու, ինք չէ կարող իր կողմէ տալ ո և է վաւերացում և կառավարութիւնն ալ պէտք չունի անոր, քանի որ նոր կարգադրութիւնք որոշուած էին առանց իր դիմակցութեան»։

Կովկասեան իշխանութիւնք ըստ կարելւոյն հոգ կը տանին որ այս գործը չտա չընդարձակուի, և ժողովրդային ոչ է հանգամանք չզգենու։ Ուստի խնդիրն արծարծելու հոգէն զերծ կացուցուած է Կովկասեան մամուլը։ Խմբագրական ու թղթակցական մեկնութիւնք, տեղեկութիւնք և ծանօթութիւնք աւելորդ համարուած են նոյն մամլոյ էջերուն համար։

—Էրզրումի առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. վրդպ. տեղին Դաւառային Ժողովը ի նիստ հրաւիրելով, Ռուսիոյ եկեղեցական կալուածոց խնդրոյն նկատմամբ խորհրդակցութիւն մը կատարեր է։ Ժողովին որոշմամբ Տ. Զաւէն վրդպ. հետեւեալ բանաձեւը պարունակող զրութիւն մը ղրկած է Ս. Պատրիարքին։

«Լրագրաց մէջ կարդալով որ Ռուսիոյ Հայ. Եկեղեցւոյ սեփական եկեղեցական, վանական, դպրոցապատկան և այլ կալուածներն ինչպէս նաև պատրաստ դումարը Կովկասեան կառավարութեան կողմէ հրավարտակաւ գրաւուիլ որոշուած է, նկատելով որ այդ կալուածներն ո՛չ միայն Ռուսիոյ Հայոց, այլ ամբողջ Հայ-եկեղեցիին սեփականութիւնն են, Դաւառ. Ժողովս միահամուռ կը դիմէ Զեր Ամենապատուութեան, խնդարելով աղերսելով որ հաճի այս մասին հարկ եղած դիմումն ընել ուր որ անկ է»։ Ծանր ուշադրութեան տակ Ատեանը փակուեցաւ ժամ 3ին։»

ԱԶԴ.— Ցառաջիկայ կիւրակէ, օգոս. 24, թաղիս Բարոյիչ Տ. Յովհաննէս Ծ. վարդապետ Տէր Ցակովբեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել Ս. եկեղեցւոյս մէջ, նորոգ հանդուցեալ Գառնիկ էֆ. Սէմէրճեանի և իր գերդաստանի համար հնչեցեալոց հոգւոյն համար. որոնք ի սկզբանէ անտի բարեբար հանդիսացած են Ս. եկեղեցւոյս և վարժարանաց. յաւարտ Ս. Պատարագի Հոգեհանդստեան Պաշտօն պիտի կատարուի։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Թուխ-Գարուի
Ատենադպիր Վ. Ատենապետի
Օ. ՁԱՐԲԵԱՆ Մ. ԱՇՃԵԱՆ

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԱՏԱԲԱԶԱՐ, ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԷՖ. — Քանի մը անգամ եղաւ, գրեցինք որ ղրկած դրամուդ հաշիւը ղրկէք, չի ղրկեցիք։ Ձենք գիտեր թէ ի՞նչ պատճառ ունիք այսպէս յետաձգելու։ Բաժանորդներէն նամակներ կը ստանանք որոնք նարեկ կը պահանջեն։ Առաջին առթիւ հաղորդեցէք մեր վճարող բաժանորդներուն հաշուեցոյցը, որպէս զի նարեկները ղրկենք։ Ձենք գիտեր թէ ինչո՞ւ հասկնալ չէք ուզեր մեր գրածները։

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

28ՐԴ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՏԱՐԻ

1903-1904

Վարժարանիս արձակուրդի օրերն ի մօտոյ կը լրանան, և վերաբացումը տեղի կ'ունենայ Սեպտեմբեր 1. Երկուշաբթի օրը։ Նոյն օրէն մինչև Սեպտ. 6, Շաբաթ օր, պիտի կատարուին կարգախութեան վերանշնութիւնք, իսկ յաջորդ Երեքշաբթի օրէն, Սեպտ. 9 պիտի սկսին դասախօսութիւնք։

Տնօրէնը ներկայ է վարժարանին մէջ սկսեալ յառաջիկայ Օգոստոս 25 Բ. օրէն, ընդունելու համար աշակերտաց ընդունելութեան մասին բանակցիլ փափաքող անձերը։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Ռ. Ծ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ
16 Օգստ. 1903
Սկիւտար

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

3 Սեպտեմբեր 1903

Հեռագրական գործակալութիւնը գիշերը մինչեւ ուշ ատեն Բարիզի Պորսայի գիները չհաղորդեց մեզի։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՐԷՍՄԻՅԵԷ

Շէֆիր Էմանէթի ճէլիլէսկոտէն.

Շուտ սրալեգ Բումէլիսէ թահչիսիսիմիշ օլան սասաքիրի Շահանէյէ մէվսիմի չիրմանը թէքարրիւպի հասէպիյէ մէվսիմ վէ մէվգբին իճապաթը ղրա միւթէճասիպ չամաշուր իթաաթ մուգթէղի օլսուղընտան թարաֆը էշրէֆ Հաղրէթի Բաստիշահտէն էլլի պին գաթ ֆանէլա չաքէթ իհսան պուլրուլամագ օլու

«ՄԱՆԶՈՒՄԼԻ»Ի ԵՐՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՈՆԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ 124

ՎԱՅՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՆԱՒՊԵՏԸ

Վ. Է. Պ

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ

70.

Տօն Թաւէօ

Անթինաուէլի նուրբ չրթունքներուն վրայ քամահրանքի ժպիտ մը ծնաւ։

— Նուազ ծանր պայմաններ չէ՞ք կրնար առաջարկել ըսաւ Անթինաուէլ։

— Ոչ, պատասխանեց Տօն Թաւէօ, ասոնք են իմ առաջին և վերջին պայմաններս։

Թօքին ուղղուեցաւ չիտակ։

—Տարը հազար պատերազմիկներ ենք մենք որ որոշած ենք մեռնիլ, ըսաւ. մեզի յուսահատութեան մի՛ մղէք։

—Այս լանակը ուրիշն վաղը իմ զինուորներուս հարուածներուն տակ պիտի իյնայ, ասնան քամիէն տարուող չոր տերեւներու պէս պիտի ցրուի ան։

—Մանիկ ըրէք, դուք որ այնքան ծանր պայմաններ կ'առաջարկէք, յարեց Թօքին իր աջ ձեռքը կուրծքին մէջ պահելով, գիտես թէ ո՞վ եմ ես, ես որ կիցած եմ քու առջեւդ, և զոր քու յիմար հպարտութիւնովդ ոտքի տակ առիր չուներ մը պէս։

—Ինծի ինչ ալ ըսես, ես կը քաշուիմ ալ, այլ ես մտիկ չեմ ըներ քեզ։

—Վարկեան մը ևս, մտիկ ըրէ ինձ, ես Գաւէկէլ Թօքիին սերունդէն եմ, ժառանգական ատելութիւն մը մեզ կը զատէ, երդում ըրած եմ որ քեզ պիտի մեռցնեմ ես, չո՛ւն, ճգա՛ր, զո՛ղ։

Եւ վայրկենապէս հանեց իր բաղուկը կուրծքին մէջէն ու դաշոյնի հարուած մը տուաւ անոր կուրծքին։

Բայց մարդասպանին բաղուկը բռնուեցաւ Տօն Թաւէօին դնդերոտ ձեռքով, և զէնքը՝ խորտակուեցաւ այն դահին միջոցաւ զոր Տօն Թաւէօ չը տեսնուելու համար, իր գլխոցներուն տակ պահած էր։

Թօքիին բաղուկը անկենդան և կոարուած վիճակի մէջ մէկ կողմ ինկաւ։

Այն զինուորները որոնք տեսած էին Տօն Թաւէօին այս ըրածը, ահապարքնքով եկան։

Տօն Թաւէօ զանոնք կեցուցաց մէկ նշանով։

—Մի՛ քաշէք, ըսաւ, այս թշուառականը բաւական պատժուած է արդէն։ Դնա՛, մարդասպան, ատելցուց արդահատանքով։

Առանց բառ մը ևս ըսելու Տօն Թաւէօ կռնակը դարձուց անոր, իր բանակին միացաւ և տեղը գնաց։

—Օհ, պոռաց Անթինաուէլ կատաղութեամբ ոտքերը զարնելով, ամէն բան չէ լրացած տակաւին, վաղը կարգը իմս պիտի ըլլայ։

Ու մտաւ վրանին մէջ սատիկ բարկութեամբ։

—Էհ ուրեմն, հարցուց Տօն Բանքոիին ըրիք։

Անթինաուէլ ծաղրական նայուածք մը նետեց։

—Ինչ ըրի, պատասխանեց իր անչարժ բաղուկը ցուցնելով անոր։ Այս մարդը ինծի չարչարեց, իմ դաշոյնս իր կուրծքին մէջ խորտակուեցաւ, տղու մը պէս խածաւ թեւս, և ջախջախեց, ահա ըրածս և առածս։

—Վաղը պիտի պայքարինք, յարեց զօրավարը, պէտք չէ յուսահատինք, թերեւս վրէժխնդրութեան ժամը հասած է թէ՛ ձեզի և թէ ինծի համար։

—Այո, պէտք է, յարեց Թօքին բռնութեամբ, վաղը, ամբողջ պատերազմիկներս զոնելս գիտամ իսկ, այս մարդը իմ ձեռքիս տակ պիտի առնեմ։

Առանց ալ երկար բարակ բացատրութիւններ տալու, Թօքին իր վրանը մտաւ քանի մը մեծերու հետ, զորս չատ կը յարգէր։

Տօն Թաւէօ ալ իր կարգին իր վրանը մտած էր։

—Էհ ուրեմն, պոռաց Ֆուէնթէս զօրավարը, ձեզի չըսի թէ վատութիւն մը ի գործ կրնայ դնել։

—Իրաւունք ունիք զօրավար, ըսաւ Տօն Թաւէօ ժպտելով, բայց Աստուած պաշտպանեց ինծի, թշուառականը պէտք եղածին պէս պատժուեցաւ։

—Ո՛չ, յարեց Ֆուէնթէս, զօրավարը որ հին փորձառու զինուոր մը էր, երբ ճամբան իժի մը կը հանդիպիս, պէտք է որ զանի ջախջախես առանց գթութեան, հակառակ պարագային անիկա քեզմէնքը կը չարկէ և կը խածնէ այն անմեղները որ քեզմէ հրեն կամ արհամարհեց զինքը։ Այս մարդը վաղը, միւս օր պիտի ազատնէ քեզի։

— Օ՜ն, օ՜ն, զօրավար, յարեց զուարթութեամբ Տօն Թաւէօ, չը խորհինք այս թշուառականին վրայ, ուրիշ գործեր ունինք կարգադրելիք։ Ֆիլորէն զբաղինք այն միջոցներուն վրայ զորս պիտի գործածենք վաղը իրեն հետ պայքարելու համար։

Զօրավարը գլուխը թօթուեց տարակուսանքի երեւոյթով մը, և դուրս ելաւ որպէս զի յառաջադասները այցելէ։

Դիւերը վայ հասած էր արդէն և չորս կողմը մուս մութ էր գրեթէ։

Մոր լռութիւն մը կը տիրէր գիւղին մէջ ուր հանդարտորէն կը ննջէին հազարաւոր մարդիկ որոնք ինքզինքնին ուսելու համար արեւածագին կը սպասէին։ (Շարունակելի)

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ, ԻՒՍԿԻՒՏԱՔ

Ամերիկեան Վարժարանի յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի 1903 Սեպտ. 13ին (Ն. Տ.)։

Դիւերօթիկներու տարեթոշակն է 35 օսմ. ոսկի Ուսումնարանին չորս դասընթացքներուն համար, իսկ 30՝ Նախակրթարանին համար։

Տնօրէնութիւնը ևանք չէ խնայած վարժարանը ամէն առաւելութիւններով օժտելու։ Լաւագոյն դրութիւնով և մեծ յաջողակութիւնով կ'ուսուցուին Հայերէն, Թրքերէն, Անգլիերէն, Գերմաներէն և դասական լեզուները, ինչպէս նաև բնական գիտութիւններ։

Հմուտ և վարժ հիւսնդապահութիւն մը աշխուրշ հսկողութիւնը կը վայելեն աշակերտուհիները եւ կ'ապրին խաղաղ ու բարեկարգ մթնոլորտի մը մէջ։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել վարժարանին Տնօրէնուհի Տր. Փէթրիքի։ 20—8

ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿՆԱՑ

Թուական փողոց — Բանկպրի

Զ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Նորոգ կազմակերպութեամբ վարժարանին վեցերորդ Տարեշրջանը կ... Օգոստոս 20 չորեքշաբթի օր։

Արամ Էֆ. Նիկողոսեան և Տ... Ռոզ Ա. Նիկողոսեան Տնօրէն և Տ... չուհի կարգուած են վարժարանին։

Տէր և Տիկին Նիկողոսեան վարժարանին մէջ պիտի ընակին, գիւղերու աշակերտաց ապահովելու համար բնական խնամքով կեանք մը։

Ընտրեալ ուսուցչաց մասնագիտութիւնը և խղճամիտ աշխատութիւնները տիւ կը յուսանք պահել ծնողաց ... կալութիւնները։

Մանչ աշակերտաց համար Հայ., Գիրոնս. Գերմ. և Անգլ. լեզուները գիտութեանց ուսուցման հետ մասնաւորապէս ոյժ պիտի տրուի առնուելիան Հիւղերուն։

Իսկ աշակերտուհեաց համար լեզուներէ և գիտութիւններէ զատ ... խնամ պիտի տարուի կարի, ձեւի ... ձեռագործի։

Հիմնադիր-Տնօրէն
ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

Վարժարանիս Տնօրէնութիւնը ամէն պատրաստ է ընդունիլ իրենց զաւակները։ 3—...

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ 1853 ՍԵՊՏ. 26ԻՆ, ԵՒ՝ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 1.150 030 616 ՖՐԱՆՔ — ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ Գերմանիոյ ամէնէն ազգ. ընկերութիւնն է — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 387.440.000 ՖՐԱՆՔ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, և այլն։

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ, առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, չաբաթական փոքր վճարումներով. — (Միւնոյն պայմ. որը կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

ԱՐԿԱԾՔԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն ՇՈՒՇԵՆԱՒԻ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻի, ԹՒՒՆԷԼԻ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ եւն. արկածներու դէմ, այնարիս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեան ժամանակ, օրինակի համար չաբաթական փոքր վճարումով մը, այսինքն ՄԻԿ ՖՐԱՆԿ և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (որ կ'ընէ 52 ֆրանք) այսպէսով ամբողջ կեանքին մէջ ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր. մահուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆԵՐ՝ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆԲԱ. ի Պոլիս. — ՖՐԻԷՏԻ ԼԻՈՆԷ, ԳԵՐՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆԲԱՆ

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ՝ ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՄ-ԳԱԼՖԱԵԱՆ

Պոլիս Դարբրնոցլու խան թիւ 45 եւ 45 bis։

Իւնիւատրի Հայ Աւետարանականներու եկեղեցւոյ վարժարանը պիտի բացուի Սեպտ. 1ին (Ը. Ե.) Առաքաղարի Հայուհեաց Բարձր. Վարժարանի քնքաքաղուստ փորձառու Օրիորդի մը հսկողութեան տակ։ Անոր կցուած է ճամարհs Մանկապարտէզ մը, Իգմիրի մանկապարտէզ մը, Իզմիրի մանկապարտիզպանուհի պատրաստող վարժարանէն վկայեալ և մինչեւ վերջերս վարուելու և զանազան սերունդներու եղանակը դիտցող քաջավարժ Օրիորդի մը խնամքին տակ։ Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել Գրիգոր էֆ. Շանպազեանի, թիւ 10, Պայազիտ Հաուս, և կամ անոր բնակարանը, Պաղլար Պաշի, Իւսկիւտար։ 2—3

ՆՊԱՍՏԻՊ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՌԱՆՁԻՆ ԴԻՐՔ

ԳԱՂԻԵՐԻՆԷ Ի ՀԱՅ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ի ՊԷՏՍ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

Յօրինեց՝ Դ. Յ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Դ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Այս դասագիրքը՝ որուն մեր վարժարաններուն մէջ գործածելու համար ... ապագրութիւններուն քիչ ժամանակի մէջ սպառիլը և չատոնց ի վեր երրորդին անհամբեր սպասուիլը այս անգամ վերստին ապագրութեամբ ի լոյս կուգայ։ Մէջտեղը, որով աշակերտին ներկայացուած են թարգմանուելիք հատուածները, կը դիւրացնէ առաջին դժուարութիւնները՝ իւրաքանչիւր ընթերցուածի հետ տալով նաև բառերու նշանակութիւնները, ոճերու բացատրութիւնները և դժուարին մասերու թարգմանութիւնները։ Ընդարձակութեան և դժուարութեան համեմատ ասիճանաւորուած են կոտորներ, ու գրքոյկին վերջը փոքրիկ բառարան մը դրուած է վերջին մասին ծառայելու համար։ Առաջին մասերու մէջ դրուած է նաև բառերու արտասանութիւնը։

Այս դասագիրքը՝ նոր ապագրութեան առաջաբանին մէջ ցոյց տրուած եղանակին հետեւողութեամբ գործածուելով, կրնայ չատ օգտակար գործիք մը դառնալ ուսուցչաց և ուսանողաց ձեռքին մէջ։

Գրքին գնոյը իրաւունքը Պատ. Հեղինակին կողմէն վերանշանաբար նուիրուած է Նպաստից Ցանձնաժողովոյ մասուկին։

Գինը գեղեցած է 3 ղրշ.։

Վարժարաններու զեղչացուցիչ գեղչ կը տրուի։

Կեդրոնատեղիին՝ Ա. ՊԻՊԷՐՅԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ, Կ. Պոլիս, Պալը Ալի Ճաստեսի, Թիւ 12 8—10

Տեր եւ Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՇՏԷՐԵԱՆ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ի Գ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ, 1903 — 1904

Վարժարանիս Ի Գ. տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ սեպտեմբեր 1ին։ Նոր բեկ աշակերտաց մուտքի քննութիւնները տեղի պիտի ունենան Օգոստոս 28ին և 29ին, իսկ դասերը կանոնաւորապէս կը սկսին Սեպտ. 1ին Բշ. օր։

Վարժարանս երկու տեսակ պայմաններ ունի թոշակաւոր գիւղերօթիկ աշակերտաց ընդունելութեան համար։ Պէտք է վճարել։

Ա. Միանուագ մուտք 3 օսմ. լիրա
Տարեթոշակ 20 օսմ. լիրա
Արձակուրդի տուրք 1 օսմ. լիրա։

Ամէն տեսակ ծախք վարժարանիս վրայ է։

Եւ կամ,

Բ. Առանց մուտքի, 12 օսմ. լիրա տարեթոշակ և 1 լիրա արձակուրդի տուրք, պայմանաւ սակայն որ աշակերտաց ծնողք հոգան իրենց զատակաց զգեստի, կօշիկի, կարկանդի, դասագրոց և դպրոցական այլ պիտույից, մահճակալի և անկողնոյ, ինչպէս գեղօրէից ծախքը, իսկ վարժարանս տայ անհոգ ուսում և հոգայ լուացքի, բժիշկի և դաղնիքի ծախքերը։

Ներկայ թոշակաւորները պարտին վճարել 6 օսմ. լիրա։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար ծնողք կամ պաշտպանք կրնան դիմել ի Կ. Պոլիս, Ազգ. Դասարիարքարանը կամ ի Կարին Վարժարանիս Տնօրէնեան։

Յառաջիկայ տարի նոր ձրիավարժներ չպիտի ընդունուին. այդ մասին տեղի ունենալիք ո և է դիմում առանց հետեւանքի պիտի մնայ։

Տնօրէնութիւն
ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Կարին 28 Յունիս 1903

Թէլէկրաֆ վէ Բօսֆոր նէզարէթիյէ պիրլիմում թէլէկրաֆ վէ բօսֆորանէլերինէ իսթիմալ օլունանաց էվրաղ վէ ատֆարիրը մարպուա վէ մուհէլլիսաթլարնը դէլիճէք 320 սէնէսի մարտը իպթիտասընտան իթիբարէն, իւչ սէնէ միւտատթալ վէ պատէլ իհալէ գօնթրաթօ թէ թէթիսիտէն 100ատ 20 իթիբարլա տէբօղիթօ իթա իթմէք չարթրյա մէվզրի մինագատայա վազ օլունարղընտան, թալիպ օլանլարը նիմունէ վէ չէրաիթինի կէօրմէք վէ ատա գիյատ թաֆսիլաթ ալմագ իչուն էվվէլ էմրէ 100ատ 10 հիսապլյա 600 ատէտ լիրան Օսմ. թէէմինաթը նագտիյէ վէ խանօտ մէպլաղը մէզպուրէ մուգապիլ Տէրսաատէթ թիճարէթ օտասրյա մուգավէլէթ մուհարրիրլիյինէն մուսատագ քէֆալէթը գավիյէլէրինի համիլէն ճումատան մատա պէհէր կիւն նէզարէթը միւշարէլէյհա մէճլիսը իտարէսինէ մուրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունար։

21 աղօսթոս 1319

ԷՅԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Միրքէհիսէ քեռին (Էյզախանէի Թիւրքիէ) եէվմը քիւշարտնան պէրի կէսթէրտիի ինթիզամ վէ տրգգաթտան վէ իկնար օլունան քեֆֆիկի էսվիյէնին խալիսիյէթ վէ էյվէնիյէթինատէն տօլայը չէհրիմիզին էն միւքէմմէլ էյզախանէսի օլուա, տիկերլերինէ նիւմունէի իմթիսալ օլմագ չէրէֆինի իպրազ իթմիշ պիր. պու տրգգաթ վէ իհթիմամ մունդամ օլան թէֆարէվի վէ նէգաֆէթ մէսէլէսի քի էյզախանէլերէհէ տսը նազարը էհէմմիյէթէ տլընաճագ մէվատսրն պայլճասը տրր. ամմէնին միւսէլլէմի վէ սէվվիրը բէսմիլինին տախի մուատտագ օլտցը։ Իւզրէ պուրատա քէմալը իկի ճարիպիր. պու կիպի պիր թէէսիսատէն պէքլէնիլէյ չու խրտէմաթը միւսթահսէնէյէ պիր իլավէի ինսանիյէթքեարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսիսիսատէն չիմտիյէ գատար միւրաճաաթ իտէն պիլիճիմէ զուէֆայի խասթէկեան մէճճանէն թէտավի իթտիրիմէք վէ մուալէճաթը լազրմէ տախի քէզա պիլա իւճրէթ իթա իսիլմէք կիպի իհթիյար օլունան ֆէտաքեարլըգլար նազարը տրգգաթտա տլընաճագ օլուր իսէ պու էյզախանէնին իսթիհսալը մէնֆաաթատան զիյատէ հէմճինսէ խրտմէթ վիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթբերվէրի իւզերինէ թէէսիս իսիլմիշ օլուուղը ճէրհալ թայէին իտէրիյէթ չու թատատա օլունան հինմամբը մասրուֆէյէն նազի պիր քի պու էյզախանէ թարիգը թէրագգուտա գաթի տեբէճաթ իտէրէք, պու կիւնքի մերթէպէի իհրազ էյլէմիշ վէ պու եիւզէն ատ էրպապը միւրաճաաթըն մէնմունիյէթ վէ էնիրիյէթինի վէ աթքպպանը տախի խոշնուտսինի ճէպ էդէմիշտիր։

Մէգքիւր էյզախանէսէ քեֆֆէի իլէ վէ էմրազատա քէսպը իսթիսասը թամ էյլէմիշ մէկտիրը աթքպպա հէր կիւն էվգաթը մուայէնէսէ հազրը պուլունաբգլարը կիպի զիւքիւր ու իւնատ մախսուս օլմագ իւզրէ տէ մուայէնէխանէլեր մէվճուտ տրր. էյզախանէտէ պուլունան ալէաթ վէ ֆէէվաթը ֆէնսիյէտինին միւքէմմէլիյէթի սէպէպի իլէ եէկեանէ տէնիլմէյէ չայան զան (թահսիլիսանէ) իսէ ճանիպը հիւքիմէթ Սէնիյէտէն էվրթատա տօգուզ սէնէ թահսիլ իթտիրիլտիքէն տօնրա իւք տէֆա օլարագ քիմիկիր թիրլամասընը իհրազ իլէ չէհրիմիզէ ավատէթ իթմիշ օլան Մէքքէկը թրպիէի Շահանէ քիմիկիր մուալիմլէրինէն Տօքթօր Անէտ Հիսէյին պէյին եէտը իգթիտար վէ քիֆայէթինի թէսլիճ իսիլմիշ տիր. մուամիլէյին ֆէնը թահսիլատքի իգթիտարը պուրատա նասը մալիմ իսէ, եվրօրտատա օ սէրէյէ մարուֆ տրր, մուամիլէյի պէտէնը ինսանատա միհթաճը թահսիլ հէր նէ վար իսէ, անը քեմալը իհթիմալ իլէ պէքթա լիլ աթքպպատա իհզար վէ պինայէն ալէյի աթքպպայի մուամիլէյհիմին իլէրինի պիր գաթ տատա թէէսիլ իթմէքտէ օլուուղը կիպի մէրի օլան մատէնի նէպաթի հէր նէվ մէվատը տախի սուրէթը միւքէմմէլէալ թահսիլ վէ իհզար իթմէքտէ տիր։ 8—8

ԻՆՃԻՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ ԵՒ ԸՆԿ.

ПРАВАБІН МАРКА ОРЕЛЪ ОРИГИНАЛЬНІЙ ОРЕЛЪ МОНОПОЛЪ

պատիւ ունին ծանուցանել իրենց յարգոյ յաճախորդաց թէ, վաճառատան բազմազան տեսակներու վրայ այս տարի աւելցուցած են նաև առաջնակարգ լաստիկ կալոշներու ճոխ մեներք մը, վերը ցուցուած մատքայով, որ սեսակի ազնուութեան, տոկունութեան և ժամանակութեան տեսակէտով անմրցելի է։

Կը ծախուի միմիայն մեծածախակ, այսինքն՝ մանուկով։

Դաւառներէն՝ պայմաններու և զինները մասին տեղեկութիւն ուզողները կրնան դիմել նամակով իրենց հասցէին

ԻՆՃԻՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ ԵՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Մարբոնեղբար, թիւ 4—6

ՊԱԼԳԱՆ

ԱՍՓԵՆԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՑԷ, ԻՀԹԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899աս մէրի իւլ իհթա	էսմիւր սիկուրթասը պէտելի ֆրդ.		19,534,276
» »	հանկրն »	»	460,267,203
» »	» »	բրիմի »	1,433,965

Էսմիւր ինվէսթիսի վէ չօճուղլար իչիւն միթէսիլ չէրտիթ իլէ սիկուրթա ազատ իսէր

Նանկրն գորտը հէր նէվի պիտա վէ եչիա քէզերինէ սիկուրթա ազատ իսէր։

Նէյլէմի գորտրբան գորտը մալ, եվրոպէ նազարէտէ վէ վրօր սիկուրթալրը գապալ իսէր։

Հիսէսատարանա՝ 1896աս 18½%, 1897աս 18%, 1898աս 18%, 1899աս 16% թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքերլերը (Տէրասատէթ Գրէտիթ Լիոնէ, Լօնտրատա Անկլօ Աւսթրիան Պանք, Վիէննատա Պանք Նատիոնալ Պէլգիքա)։

Թաշրալար իչիւն միւսատա վէ միւթէպէր քէֆալէթի տէնիլլէր տրանզրար

Գրէտիթ Լիոնէ, Անկլօ Աւսթրիան Պանք, Պանք Նատիոնալ Պէլգիքա իչիւն ուսուլի տէնիթ

ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա, Թանթարան խան, Պանք Օթթոմանի գորշուսընտա

ՏՊԱՐԱՆ

ՆԵՐՍԷՍ Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ - ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Ի. Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Դարբրնը-Օղլու խանիմիզէմ Տիգրանեան խան

Տանօթ Տպարան, յարգոյ հասարակութիւնէն վայելած հաճականքէն քաջալերեալ, այս անգամ բերել տուած նորահնար մեքենաներու շնորհիւ պատրաստ է ամէնէն գժուարագոյն գործերն իսկ գլուխցնել։

ՄԱՔՈՒՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

Տպարանիս մէջ կը պատրաստուին, նամակագլուխներ, պարտամուրհակներ, փոխանակագիրներ, չէքեր, հարսանեկան զուտիներ, հրաւիրագիրներ, ազդեր, գաթալոգներ՝ ամէն լեզուէ, ինչպէս նաև վաճառականաց վիմագրական, տպագրական և կազմի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործեր։

«Մանազդ» կը պատրաստուի կէս ժամուան մէջ

1000 նամակագլուխ 10 ղրուշ, 100 այցեքարթ 5 ղրուշ

100 դրա.ի ապպարանի ընդդէմ մէկ տուփ այցեքարթ կը նուիրուի։

Դաւառներէ եկած ամէն յանձնարարութիւն փութով և դիւրամատչելի կերպով կը կատարուի։

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՍԱՐԱԶԱՐ

Վարժարանիս Նոր տարեշրջանը կ... սկսի Սեպտ. 9ին (Ն. Տ.) Գիւղերօթիկներուն տարեթոշակը 12 Օսմ. ոսկի, որուն վճարել Սեպտ. սկիզբը, միւս ... Յունուարի մէջ։ Դասընկերներուն ... նողները 3՝ իսկ երգեհոնի դասերը 1½ ոսկի աւելի կը վճարեն։

Կը տեսնուի Աստուածաշունչ ... ուրիշ դիւրութեան համար կարեւոր է որ վարժարանիս շերթիկ աշակերտուհիներ, ... նաև յառաջիկայ տարեշրջանին ... վարժարանին աշակերտել փափաքող Օրիորդներ, իրենց անունները գրեն և կամ անձամբ կամ իրենց պատգամաւորներուն միջոցով ներկայանան Մ. Ի. Փրթի, թիւ 5, Ամերիկեան խան, Պոլիս, մինչեւ Սեպտ. 4, (Ն. Տ.)

Վարժարանին յատկացրած ... ... ձրի կը զրկուի։ Ուրիշ ... թեանց համար գրել Տօքթ. Ա. Գրիգորեանի, Աւետարանական ... լութեան, Աստաբազար։ 9—...

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԱՍԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ

Գերա, Սու-Թէրազի Փողոց, թիւ ... (Թոգաթլեան արճարանի դիմաց ... փողոցին մէջ)։

ԿԸ ԴԱՌՄԱՆԷ ամէն տեսակ ... և լենտի հիւանդութիւններու ... ակներու ամենասաստիկ ... վարկենապէս կասեցնելով ... տեսուան մէջ հաստատուն կերպով ... լեցնէ առողջ տկուներու նման ... վերջը գործածելու պայմանով։

ԲՈԼՈՐՎԻՆ ՆՈՐ ՄԵԹՈՏՈՎ

կիր, բլթինի և քարտուի վրայ նոր ... ճաշակաւոր և դիմացկուն ... կան տկուներ կը պատրաստ ... նման բնականին։

ԸՍՏ ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆ

փտած և կոտրուած տկուներու ... ները առանց հանելու կասարկապ ... եալ գործիքներու միջոցաւ կը ... անոնց վրայ առանց քիմքի ... և ոսկէի «քուռոններ»։

Շատ փտած տկուները և լենտերը ... մէջ անյաջողած արմատները կը ... ուրիշ ԱՌԱՆՑ ՑԱՒԻ։

Հիւանդ կ'ընդունուի ամէն օր ... 9ից 5 (Ը. Ե.), Կիրակի օրերը ... ռութեամբ։

ԾԱՆ.— Ասկէ առաջ գանգատուելիս ... տուելս ուրիշի մը կողմէ վրդովուած ... ձուած ըլլալով, չփոթութեանց ... չարուելու համար հրապարակս բարձրացուցի դարարամ թէ, դարմանատուն բարձրացուցած է և հրապարակի վրայ ... մանաճիւղ ՉՈՒՆԻ։